РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ФинПис

Збирка примера добре праксе за предметну наставу

Љиљана Новковић • мр Мирјана Пајић • др Гордана Степић

ФинПис

Збирка примера добре праксе за предметну наставу

ФинПис

Пилот-пројекат
„Укључивање финансијског описмењавања
у систем образовања и васпитања Републике Србије”
(ФинПис)

Аутор и координатор пилот-пројекта: др Гордана Степић

Београд, 2020.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

VISA

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Издавачи

Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Републике Србије
Београд, Немањина 22–24 · www.mpn.gov.rs

Завод за унапређивање образовања и васпитања
Београд, Фабрисова 10 · www.zuov.gov.rs

За издаваче

Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја
Др Златко Грушановић, директор Завода за унапређивање образовања и васпитања

Уреднички тим

Љиљана Новковић, Удружење „Одговорно живљење”
мр Мирјана Пајић, Удружење „Одговорно живљење”
др Гордана Степић, аутор и координатор Пилот-пројекта

Дизајн и прелом

Горан Ивановић

Тираж

25 примерака

Штампа
Grafo In, Мали Пожаревац

Приручник је доступан у електронској форми на
http://finpis.mi.sanu.ac.rs/ и https://efinpis.rs/
званичним порталима пилот-пројекта, као и на сајту
партнера у реализацији пилот-пројекта:
https://www.odgovornozivljenje.org.rs

ИСБН: 978-86-87137-74-5

Београд, 2020.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.091.31(035)
37.032(035)

НОВКОВИЋ, Љиљана, 1958-
ФинПис Збирка примера добре праксе
за предметну наставу / Љиљана Новковић,
Мирјана Пајић, Гордана Степић. - Београд : Завод
за унапређивање образовања и васпитања :
Министарство просвете, науке и технолошког
развоја Републике Србије, 2020 (Мали Пожаревац :
Grafo in). - 71 стр. : илустр. ; 27 cm.
- (Пилот-пројекат "Укључивање финансијског
описмењавања у систем образовања
и васпитања Републике Србије" (ФинПис) / аутор и
координатор пилот-пројекта Гордана Степић)

Доступно и на: http://finpis.mi.sanu.ac.rs/. - Доступно
и на: https://www.odgovornozivljenje.org.rs.
- Доступно и на: https://efinpis.rs/. - Тираж 25.

ISBN 978-86-87137-74-5 (ЗУОВ)

1. Пајић, Мирјана, 1968- [аутор]
2. Степић, Гордана, 1976- [аутор]

COBISS.SR-ID 17094409

Приручник је својина Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и добро је од јавног значаја.

Партнерску подршку пилот-пројекту пружила је компанија VISA.

Ставови и мишљења изнети у Приручнику не одражавају нужно ставове компаније VISA

Сви термини који се користе у Приручнику у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски пол особа на које се односе.

САДРЖАЈ

I Уводна реч 5

II Задаци 7

III Радионице/игре..... 19

IV Пројекти 31

I Уводна реч

Ова *Збирка примера добре праксе за предметне наставнике* настала је као резултат обуке Пилот-пројекта **„Укључивање финансијског описмењавања у систем образовања и васпитања Републике Србије" (ФинПис)**, у организацији Удружења „Одоворно живљење", а уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Компаније VISA.

Учитељи, предметни наставници, стручни сарадници и директори школа су по завршетку обуке креирали различите материјале који се односе на финансијско описмењавање ученика, а могу се користити у настави и ваннаставним активностима.

У збирци се налазе предлози пројеката, радионица, игара и задатака насталих од великог броја полазника обуке и сви су применљиви при укључивању финансијског описмењавања у систем образовања и васпитања у раду са ученицима од петог до осмог разреда основне школе.

Наставници су на креативан, примерен и занимљив начин осмислили и применили у пракси садржаје који се односе на финансијско описмењавање у циљу ширења знања и оспособљавања ученика за одговорно и мудро располагање новцем, материјалним и природним ресурсима.

Од великог броја пристиглих примера направили смо избор пројеката, радионица, игара и задатака у односу на циљеве и разноликост примера. За поједине категорије је стигло више, односно мање примера. Неки од пристиглих примера су слични, те смо се определили за само неке од њих као представнике пројеката, радионица и игара. Од пристиглих задатака, део је представљен у овој збирци, а више од сто задатака у *Радној свесци за ученике од V до VIII разреда*.

Одабрани примери се могу у настави користити у различитим деловима часа, на различите начине и са различитим циљем и сврхом. Примери у овој збирци служе као подршка наставнику у реализовању овог аспекта образовања, не само као готов материјал већ и као подстицај за креирање нових материјала, идеја и начина рада.

Захваљујемо свим учитељима, наставницима, стручним сарадницима и директорима школа који су послали примере предлога пројеката, радионица, игара и задатака.

Аутори и реализатори обуке Пилот-пројекта
„Укључивање финансијског описмењавања у систем образовања и васпитања Републике Србије" (ФинПис)

II Задаци

ЗАДАТАК 1.

Петар Петровић је власник издавачке куће. Трошкови објављивања уџбеника руског језика за пети разред основне школе у тиражу од 10.000 примерака износе 2.000.000 динара. Узео је кредит од банке у износу од 2.000.000 динара како би објавио ову књигу, с каматом од 8% годишње и роком отплате од годину дана.

Чиста зарада по једном продатом примерку уџбеника износи 260 динара.

Колико ће Петар Петровић зарадити ако прода за годину дана свих десет хиљада примерака уџбеника?

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење финансијских одлука.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рад са инфорамцијама и подацима

Аутор: Алма Оташевић, предметни наставник

Школа: ОШ „Ослободиоци Београда", Београд

ЗАДАТАК 2.

Постао си партнер са *YouTube*-ом, и твоји видео снимци које поставиш зарађују ти новац путем оглашивача. Ако сваким кликом на рекламу на твом видео снимку ти зарадиш 0.01 €, колико ћеш зарадити ако се на снимак кликне 10 000 пута?

Заокружи тачан одговор.

a) 1000 €

b) 100 €

c) 10 €

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење финансијских одлука.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рада са информацијама и подацима

Аутор: Маријана Илић, преметни наставник

Школа: ОШ „Бранко Радичевић", Бољевци

ЗАДАТАК 3.

Патике у спорстској радњи коштају 8.500 динара. Ако поручиш патике онлајн, на њиховој интернет страници, имаћеш 20% попуста.

а) Колико ћеш их платити онлајн?

б) Колика је уштеда?

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро располагање новчаним средствима.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема; рад са информацијама и подацима

Аутор: Јелена Драганов, учитељица

Школа: ОШ „Бранко Радичевић”, Бољевци

ЗАДАТАК 4.

Цена мандарина је повећана са 90 динара по килограму на 153 динара. Колико је повећање у процентима?

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за разумевање и примену основиних финансијских појмова.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема; рад са информацијама и подацима

Аутор: Борко Вељковић, предметни наставник

Школа: ОШ „Љубица Радосављевић Нада”, Зајечар

ЗАДАТАК 5.

У једној фабрици има 40 радника који раде у производњи, четири њихова шефа и генерални директор. Плате радника су 30.000 динара, шефова 150.000 динара, а генералног директора 400.000 динара. Израчунај:

а) просечну плату израчунавањем средње вредности

б) просечну плату применом медијане

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за разумевање и примену основиних финансијских појмова.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рад са инфорамцијама и подацима

Аутор: Слађана Стојинић, предметни наставник

Школа: ОШ „Лазар Саватић”, Земун

ЗАДАТАК 6.

Никола и Сања у супермаркету купују флаширану воду за седам дана. Дневно потроше 4 литре флаширане воде. На полици су видели следећу понуду:

– Флашица запремине 0,5 литара по цени од 40 динара

– Флаша запремине 1,5 литара по цени од 65 динара

– Балон запремине 6 литара по цени од 145 динара

Сањин избор су флаше запремине 1,5 литара, док Никола сматра да ће више уштедети куповином балона запремине 6 литара.

Ко је у праву? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) Никола

б) Сања

Образложи свој одговор.

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро располагање новчаним средствима.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рад са подацима и инфорамцијама

Аутор: Маја Симић предметни наставник

Школа: ОШ „Михаило Младеновић Сељо”, Лазаревац – Дудовица

ЗАДАТАК 7.

Лед сијалица од 9w замењује класичну сијалицу од 75w.

У домаћинству сијалица у дневном боравку просечно гори 5 сати дневно. Цена за 1 KWh износи 8,76 динара.

Израчунај:

а) Годишњу потрошњу једне сијалице.

б) Истражи цене сијалица и напиши која се финансијски више исплати и зашто.

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро располагање новчаним средствима и природним ресурсима.

Међупредметне компетенције: решавање проблема, компетенција за учење, рад са подацима и информацијам, одговоран однос према околини

Аутор: Вукашиновић Милош, предметни наставник

Школа: ОШ „Илија Гарашанин”, Гроцка

ЗАДАТАК 8.

Лука је у продавници видео лопту која кошта 2.600 динара. Он може да ради неколико послова како би зарадио новац и купио је. Ти послови су:

– прање једног аутомобила – 600 динара,

– шетња пса – 350 динара,

– чување деце – 500 динара,

– сакупљање 200 kg папира – 400 динара.

а) Колико аутомобила треба да опере како би зарадио 2.600 динара?

б) Ако сакупи 400 kg папира и шета пса пет пута, да ли би зарадио за лопту?

в) Ако опере један аутомобил, чува дете и шета пса, колико килограма папира мора да сакупи да би зарадио 2.600 динара?

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро располагање новчаним средствима.

Међупредметне компетенције: решавање проблема, компетенција учења, рад са подацима и информацијама

Аутор: Сузана Ивановић, предметни наставник

Школа: ОШ „Цар Константин”, Ниш

ЗАДАТАК 9.

Маја је купила замрзивач који је планирала да отплати на 36 једнаких месечних рата по 2.000 динара. Када је отплатила првих 10 месечних рата одлучила је да остатак плати у 13 једнаких месечних рата.

Колико динара износи нова месечна рата за замрзивач?

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за рационално располагање новчаним средствима.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење; решавање проблема, рад са подацима и информацијама

Аутор: Дејан Филиповић, предметни наставник

Школа: ОШ „Миле Дубљевић”, Лајковац

ЗАДАТАК 10.

Од Младеновца до летовалишта Неи Пори у Грчкој има 670 км. Ауто има средњу потрошњу горива на отвореном путу 6 литара на 100 км. Запремина резервоара је 40 литара. Од Младеновца до границе са Македонијом има 340 км. Кроз Македонију је 170 км пута, а кроз Грчку 160 км.

Цена горива:

– у Србији је 1,2 евра по литру

– у Македонији је 1 евро по литру

– у Грчкој је 1,4 евра по литру.

Испланирај минималну потребну количину горива до летовалишта и назад, као и најмањи могући трошак за гориво.

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за рационално располагање новчаним средствима.

Међупредметне компетенције: решавање проблема, рад са информацијама и подацима, компетенција за учење

Аутор: Данијела Михаиловић, предметни наставник

Школа: ОШ „Живомир Савковић”, Младеновац

ЗАДАТАК 11.

Мама за Лукин рођендан прави торту. За торту је потребно: 6 јаја, 6 кашика шећера, 6 кашика брашна, 250 г лешника и једна кесица прашка за пециво.

Колико новца ће јој бити потребно за торту, ако знамо да:

– јаје кошта 12 динара,

– 1 кашика шећера 0,5 динара,

– 1 кашика брашна 0,4 динара,

– 1 кг лешника 1.200 динара

– 1кесица прашка за пециво је 13 динара.

Област: Планирање и управљање финансијама

Циљ: Оспособљавање ученика за коришћење новца у свакодневном животу.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рад са подацима и информацијама

Аутор: Гордана Симић, предметни наставник

Школа: ОШ „Миле Дубљевић”, Лајковац

ЗАДАТАК 12.

Милена је за годишњи одмор отпутовала у Швајцарску. Последњи дан путовања провела је у куповини. У продавници одеће и обуће је био попуст од 10% на цео асортиман. Купила је фармерке, џемпер, зимски капут и зимске ципеле. Након тога је хтела да купи 750 грама швајцарског сира и да све то плати платном картицом. Пре куповине на рачуну је имала 11.963 динара. Банка наплаћује услуге трансакције 8% од укупне потрошене своте новца.

	ЦЕНА
фармерке	19,99 франака
џемпер	16,99 франака
зимски капут	39,99 франака
зимске ципеле	29,99 франака
сир	17,49 франака килограм

а) Да ли је Милени остало довољно новца да купи 750 грама сира, ако је 1 франак 106,76 динара,?

б) Колико грама сира Милена може да купи за преосталу своту новца? Заокруглити на две децимале.

Област: Новац и трансакција

Циљ: Оспособљавање ученика за коришћење новца у свакодневном животу.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рад са подацима и информацијама

Аутор: Гордана Симић, предметни наставник

Школа: ОШ „Миле Дубљевић”, Лајковац

ЗАДАТАК 13.

Александру је тетка из Канаде за рођендан поклонила 500 канадских долара које он жели да замени за евро и тако их сачува. Он својих 500 канадских долара прво мора земенити за динаре, а затим за тај новац купити евро. Колико ће Александар имати евра, и колико је новца „изгубио", на курсним разликама?

Курсна листа НБС је дата у табели.

	Valuta	Oznaka	Kupovni	Srednji	Prodajni
	Evro	EUR	117.3000	117.5257	117.6500
	Kanadski dolar	CAD	78.9000	80.0202	80.8000

Област: Новац и трансакција

Циљ: Оспособљавање ученика за коришћење стране валуте у свакодневном животу.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема

Аутор: Иван Живановић, предметни наставник

Школа: ОШ „Миле Дубљевић", Лајковац

ЗАДАТАК 14.

Господин Петровић је одлучио да свом сину за осамнаести рођендан купи ауто. Он узима кредит у банци у износу од 36.000 динара. Период отплате је 36 месеци.

Месечна рата је 1.100 динара.

Колики је износ камате?

Област: Финансијски ризици

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука при узимању кредита и ризику који он доноси.

Међупредметне компетенције: компентенција за учење; решавање проблема, рад са подацима и информацијама

Аутор: Оливера Јовановић, предметни наставник

Школа: ОШ „Ђура Јакшић", Ћуприја

ЗАДАТАК 15.

Породица Петровић купује стан од 78 квадратних метара. Цена једног квадратног метра је 1.100 евра.

За учешће ће из своје уштеђевине дати 20% од укупне вредности стана, а за преостали износ подижу кредит.

а) Колика је цена стана?

б) Колико новца Петровићи дају из своје уштеђевине за учешће?

в) Колики је износ кредита који породица подиже?

Област: Финансијски ризици

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука при узимању кредита и ризику који он доноси.

Међупредметне компетенције: компентенција за учење; решавање проблема, рад са подацима и информацијама

Аутор: Група наставника

Школа: ОШ „Младост”, Београд

ЗАДАТАК 16.

Ана Петровић има своју фирму за рециклажу картона. Жели да узме кредит како би проширила производњу. Најбоље услове за кредит даје Зелена банка. Од њих Ана узима кредит у вредности од 4.000 динара са периодом отплате од 12 месеци. Месечна рата је 355,40 динара.

Колики је укупан износ камате коју ће Ана платити банци?

Заокружи тачан одоговор.

а) 264,80 динара

б) 529,40 динара

в) 1.059,40 динара

Област: Финансијски ризици

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука при узимању кредита и ризику који он доноси.

Међупредметне компетенције: компентенција за учење; решавање проблема, рад са подацима и информацијама

Аутор: Гроздана Бошковић и Жељко Трифуновић, предметни наставници

Школа: ОШ „Кнез Сима Марковић”, Београд

ЗАДАТАК 17.

Иван је од друга позајмио 500 динара и договорио се да ће новац вратити за 10 дана. Прорачунао је да ће ако сваког дана одвоји по 10% од суме коју свакодневно добија од мајке, моћи да врати новац у договорено време.

Колико новца је добијао дневно од мајке?

Област: Финансијски ризици

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука о позајмљивању новаца и ризику који он доноси.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама; решавање проблема

Аутор: Весна Павловић, предметни наставник

Школа: ОШ„Бранко Радичевић”, Бољевци

ЗАДАТАК 18.

На једној фарми налазе се само краве и овце. Укупно 100 животиња. Оваца је 48% од половине укупног броја грла стоке. Вредност овце је 4 пута мања од вредности краве. Фармер је решио да се због рентабилности бави само овчарством па је продао краве и за тај новац купио овце.

Колико је оваца купио и колико оваца чини сада његово стадо?

Област: Штедња, осигурање и инвестиције

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука о инвестицијама.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, решавање проблема, рад са инфорамцијама и подацима, предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Аутор: Слађана Стојинић, предметни наставник

Школа: ОШ „Лазар Саватић”, Земун

ЗАДАТАК 19.

Марковићи су ове године уштедели 3.600 евра.

Одлучили су да овај новац ставе у банку на штедњу две године, са годишњом каматном од 5%.

Колико ће Марковићи укупно добити новца од банке након те две године?

Област: Штедња, осигурање и инвестиције

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука о штедњи.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама; решавање проблема

Аутор: Група наставника

Школа: ОШ „Младост”, Београд

ЗАДАТАК 20.

Јанина мама је наставник биологије у основној школи и има плату 49.726 динара коју прима из два једнака дела сваког 6. и 21. у месецу. Наредног месеца ће плата просветним радницима бити увећана 9%.

а) Колико ће новца добити Јанина мама 21. следећег месеца?

б) Јанина мама је одлучила да новац од повећања плате сачува за летовање. Колико ће динара уштедети за шест месеци?

Област: Штедња, осигурање и инвестиције

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука о штедњи.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама; решавање проблема

Аутор: Јадранка Митић, наставник српског језика

Школа: ОШ „Ослободиоци Београда”, Београд

III Радионице / игре

Област: Планирање и управљање финансијама

Назив радионице: Верујем – не верујем рекламама?

Циљ: Оспособљавање ученика за мудро доношење одлука при куповни производа.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, комуникација, сарадња

Аутор: Бранка Тишма, предметни наставник

Школа: ОШ „Лазар Саватић”, Земун

Верујем – не верујем рекламама?

- Разговарамо фокусирани око следећих питања: Које рекламе су вам занимљиве? Шта мислите, чему служе рекламе? Да ли су у цену производа укључени трошкови у вези са рекламирањем истог?
- Поделимо фотографије по групама неколико производа који се рекламирају, на пример: чоколада, обућа, разна врста напитака (сок, чај, кафа...).
- Разговарамо са ученицима. Чиме нам рекламе привлаче пажњу? Како се по амбалажи разликују производи који се рекламирају? Да ли је у рекламирању пресудан квалитет? Шта мислите да ли су цене ових производа више од других сличних производа? Ако је одговор ДА, зашто?
- Анализирамо закључке. Ученици по групама износе закључке групе.
- Дебатујемо. Да ли смо преправљени рекламама на интернету, ТВ, друштвеним мрежама, улици, новинама...? Да ли „робујемо рекламама”?
- Дамо истраживачки задатак ученицима.

  Покушајте да код куће урадите анализу два мобилна апарата фирме Motorola (најновији модел) и фирме Apple (најновије модел). Сазнајте: карактеристике оба телефона; колика је гаранција при куповини; колико радних сати има сваки од њих; колика је цена и једног и другог; да ли је могуће направити уштеду при куповини, а уштеђени новац уложити у нешто креативније; да ли би то била одговорна куповина?

Област: Планирање и управљање финансијама
Назив радионице: Направимо мост
Циљ: Оспособљавање ученика за планирање и мудро располагање новцем.
Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигитална компетенција, комуникација, сарадња
Аутор: Љубомир Радовић, наставник технике и технологије
Школа: ОШ „Лазар Саватић”, Земун

Направимо мост

- Формирамо од сваког одељења старијих разреда екипу која учествује на конкурсу за израду моста преко Дунава.
- Поделимо одељењима услове конкурса који је расписан за изградњу моста.

Услови конкурса:

1. Мост је дугачак 1м, и осветљен је са 10 малих сијалица које се напајају пуњачем за мобилни телефон.
2. Треба га саградити за месец дана.
3. Висина моста над водом износи 20 цм.
4. Максималан буџет за изградњу моста је 2.500 динара.
5. Пријава на конкурс износи 400 динара.
6. Број чланова тима – произвољан.

Дозвољено је користити рециклиране материјале и уређаје: пуњач за мобилни телефон, сијалице, уз процену вредности која ће се навести у документацији. Детаљна документација са условима конкурса и начином бодовања добија се након пријаве на конкурс.

Потребна документација, у електронској форми:

– Цртеж моста

– Списак материјала са ценовником

– Број радних сати

Награде на конкурсу:

– Прва награда – откуп рада и новчана награда (која износи половину новца прикупљеног за учешће на конкурсу)

– Друга и трећа награда - откуп рада и новчана награда (која износи четвртину прикупљеног новца за учешће на конкурсу)

- Формирамо комисију која прегледа приспеле радове, а чини је представник ученика и наставник из сваког одељења.
- Објавимо резултате конкурса на паноу у холу школе.

Област: Новац и трансакције

Назив радионице: Попуњавање уплатинице

Циљ: Оспособљавање ученика за употребу уплатнице као средстава за уплату.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема

Аутор: Марта Анђелић Богосављевић, предметни наставник

Школа: ОШ„Младост”, Београд

Попуњавање уплатнице

- Сваком ученику поделимо по примерак уплатнице.
- Ученици прочитају шта на њој пише.
- Разговарамо о томе шта свако поље на уплатиници представља.
- Објаснимо како се правилно попуњава налог за уплату.
- Разговарамо о значају правилног, читког и уредног писања при попуњавању налога за уплату (правопису, писању бројева, великог слова, адресе).

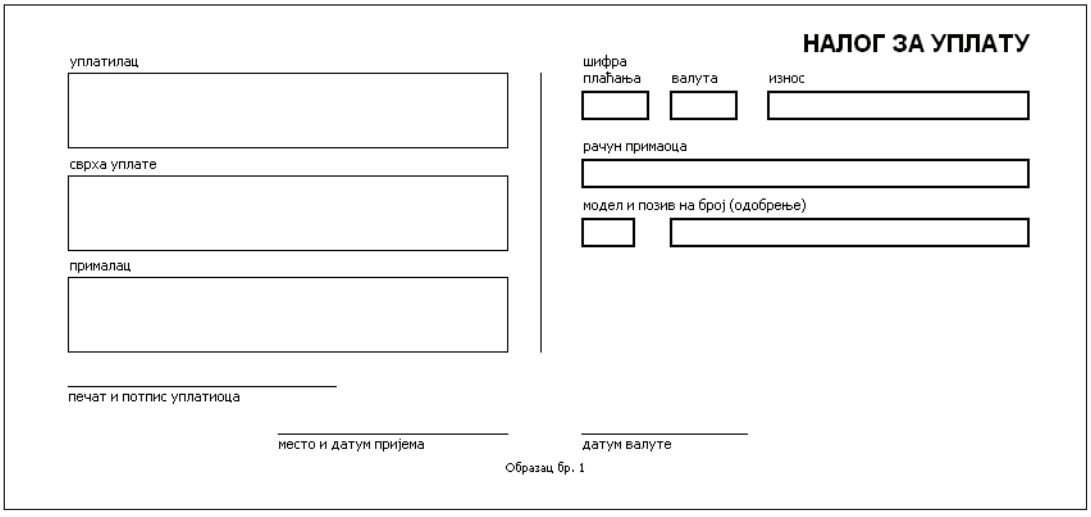

Област: Штедња, инвестиције и осигурање
Назив радионице: Електрична енергија
Циљ: Оспособљавање ученика за мудро располагање природиним добрима и новчаним средствима.
Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијма, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини
Аутор: Виолета Петровић, предметни наставник
Школа: ОШ „Бранко Радичевић”, Бољевци

Електрична енергија

- Кажемо ученицима да од куће донесу месечни рачуни за утрошену електричну енергију.
- Поделимо ученике у три групе и поделимо материјал за рад (табеле о потрошњи уређаја, формуле).
- Свака група приступа изради задатака.

- 1. група ученика помоћу формула рачуна потрошњу електричне енергије у просечном домаћинству на месечном нивоу. У обзир се узима потрошња уређаја и просечно време рада. Резултате упоређују са потрошњом своје породице.
- 2. група рачуна просечну потрошњу електричне енергије на месечном нивоу, ако се користе уређаји високе ефикасности (штедљиве сијалице...). Резултате упоређује са потрошњом своје породице.
- 3. група ученика рачуна колико кошта месечна потрошња електричне енергије узимајући у обзир нижу и вишу тарифу KWh.

- На крају радионице свака група представља своје резултате табеларно.
- Резултате детаљно анализирају сви ученици.
- На основу добијених резултата изводи се закључак (колико се енергије уштеди употребом ефикасних уређаја и њиховим рационалним коришћењем, колико се може уштедети новца на месечном нивоу, да ли се исплати улагати у ефикасније електро уређаје...).

Област: Планирање и управљање финансијама
Назив радионице: Куповина књига
Циљ: Оспособљавање ученика за планирање и мудро располагање новцем.
Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигитална компетенција, сарадња, комуникација
Аутор: Биљана Бошковић Мутавџић, наставник српског језика
Школа: ОШ „Ђура Јакшић”, Ћуприја

Куповина књига

- Поделимо ученике у три групе.
- Саопштимо задатак и свакој групи дамо списак лектире за седми разред:

- С. Сремац, „Поп Ћира и поп Спира”
- А. Де Сент Егзипери, „Мали Принц”
- Ј. Веселиновић, „Хајдук Станко”
- Избор усменог стваралаштва, „Ја сам сабљу за себе ковао”
- Избор предања и Савиних списа, „Путовање Светог Саве”
- М. Антић, „Плави чуперак”

- Ученици прве групе претражују и записују понуде са интернета:

- Први издавач- цена комплета који не садржи роман Ј. Веселиновића, „Хајдук Станко”је 770 динара + достава.

  Достава: стандардна пошта – 120 динара;
  брза пошта 185 динара;
  бесплатна достава за поруџбину преко 3000 хиљаде.

- Други издавач- цена комплета који не садржи Избор предања и Савиних списа , „Путовање Светог Саве” и М. Антић, „Плави чуперак”, али са две књиге које нису на списку кошта 850 динара + достава 250 динара.

- Трећи издавач- цена комплета који не садржи роман Ј. Веселиновића, „Хајдук Станко”и М. Антић, „Плави чуперак” је 654 + достава 250 динара.

- Ученици друге групе претражују понуду половних књига:

- Прва понуда - Комплет по цени од 500+ поштарина 250
- Друга понуда - Комплет без „Малог Принца” 400 динара+ поштарина 250
- Трећа понуда - Комплет по цени од 700 динара + поштарина 250

- Ученици треће групе претражују појединачну цену књига и записују три најниже.

Назив књиге	1. понуда	2. понуда	3. понуда
С. Сремац, „Поп Ћира и поп Спира”	523	420	467
А. Де Сент Егзипери, „Мали Принц”	254	336	312
Ј. Веселиновић, „Хајдук Станко”	411	504	570
Избор усменог стваралаштва, „Ја сам сабљу за себе ковао”	270	307	320
Избор предања и Савиних списа, „Путовање Светог Саве”	433	368	197
М. Антић, „Плави чуперак”	670	459	514

Потребно је додати цену поштарине од 250 динара.

- На крају радионице свака група представља своје резултате рада.
- На основу добијених резултата изводимо закључак где и како је најисплативије купити лектиру.

Област: Планирање и управљање финансијама

Назив радионице: Макета цркве

Циљ: Оспособљавање ученика за планирање и мудро располагање новцем.

Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигитална компетенција, сарадња, комуникација предузимљивост и орјентација ка предузетништу

Аутор: Томић Наташа, наставник верског образовања

Школа: ОШ „Коста Абрашевић”, Београд – Раковица

Макета цркве

- Договоримо са ученицима да направе и продају макету цркве, као и да ћемо утврдити њену цену.
- Покажемо макету цркве и именујемо њене делове.
- Саопштимо списак материјала који је потребан за израду делова макете цркве.

Списак материјала који је потребан за реализацију дате радионице.

Назив делова макета	Материјал
Подлога	Картон
Травњак	Боје
Зидови	Папир
Купола	Папир
Крст	Стиропор
Врата	Дрво
Звоно	Стиропор

- Кажемо да цена макете зависи од цене материјала који смо утрошили за њену израду.
- Дамо табелу са ценама и количином материјала који је потребан за израду макете.
- Ученици рачунају цену материјала једне макете.

Материјал	Количина	Цена	Укупно
Папир	2	10,00	
Дрво	1	100,00	
Стиропор	2	100,00	
Лепак	1	150,00	
Картон	1	200,00	
Боје	1	150,00	
		Укупно	

- Кажемо да продајна цена макете укључује и цену времена и рада које нам је било потребна за израду.
- Објаснимо како рачунамо цену рада помоћу података из табеле. Наведемо да 1 сат рада кошта 50 динара.
- Рачунамо цену рада једне макете.

Активност	Време	Цена рада
Израда делова	4 сата	
Лепљење	3 сата	
Укупно 5 сати		

- Саберемо суме новца за материјал и рад и закључујемо колика је продајна цена макете.
- Ученици праве макете цркве и организују продајну изложбу.
- Добијени новац користе у хуманитарној акцији.

Област: Планирање и управљање финансијама
Назив радионице: Продавница јона
Циљ: Оспособљавање ученика за планирање и мудро располагање новцем.
Међупредметне компетенције: компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигитална компетенција, сарадња, комуникација, предузимљивост и орјентација ка предузетништу
Аутор: Јелена Муцић, наставник хемије
Школа: ОШ „Младост”, Београд

Продавница јона

- Број играча: 4, 6, 8 (играчи су подељени у парове)
- Потребан прибор:

  – коцкица за јамб,

  – картице од хамера са исписаним јонима (Li^+, Na^+, K^+, Cl^-, NO_2^-, NO_3^- по 10 картица/вредност 1 динар; Mg^{2+}, Ca^{2+}, Fe^{2+}, CO_3^{2-}, SO_3^{2-}, SO_4^{2-} по 8 картица/вредност 2 динара; Al^{3+}, Fe^{3+}, PO_3^{3-}, PO_4^{3-} по 6 картица/вредност 3 динара;)

  – новчанице од хамера у апоенима од 1 динар – 30 комада, од 2 динара – 20 комада, од 5 динара – 10 комада
- Игру почиње онај пар чији играч бацањем коцкице добије највећи број.
- Прва фаза - Зарађивање новца

  Први играч првог пара баца коцкицу два пута и сабира добијене бројеве. У зависности колики је збир бројева толика му вредност новчаница припада. Нпр: Бацио је број 4, па 2, припада му 4+2=6динара.
- Онда коцкицу баца два пута други играч првог пара. У зависности колики је збир бројева толика му вредност новчаница припада. Нпр: Бацио је број 5, па 3, припада му 5+3=8 динара. После првог пара бацају сви остали играчи и по истом принципу добијају новац.
- Играчи из истог пара удружују новац.
- Друга фаза – Куповина јона

  Пар играча који је зарадио највише новца, после међусобног договора, први купује јоне. Сваки јон у зависности од наелектрисања има своју вредност у динарима. После првог пара купују сви остали парови по истом принципу.
- Трећа фаза – Ценкање

  Парови међусобно могу да размењују јоне. Играчи се договарају о вредности јона. Могу да задрже своје вредности у динарима, али могу да имају и веће и мање вредности у зависности од преговарачких способности играча.

- Четврта фаза – Излагање

  Први пар играча комбинује своје јоне и излаже јонска једињења. Свака картица јона може да се искористи само једном. Један пар играча не може понављати иста једињења. Она једињења која су правилно састављена се бодују тако што се сабирају апоени јона које то једињење чине. Нпр 1: $Na^{+}_{3}PO_{4}^{3-}$ се састоји из три јона Na^{+} и једног јона PO_{4}^{3-}, па је рачун 3x1 динар + 1x 3 динара = 6 динара или пр 2: $Al^{3+}_{2}(SO_{4}^{2-})_{3}$ се састоји из два јона Al^{3+} и три јона SO_{4}^{2-}, па је рачун 2x3 динара + 3x 2 динара= 12 динара;

  Једињења која су хемијски неправилно написана се не бодују.

  После првог пара излажу остали парови по истом принципу.

- Победник је онај пар учесника чија једињења носе највећи број динара.

IV Пројекти

Пројекат: **Здраво троши, здраво се храни**

Школа: ОШ „Доситеј Обрадовић”

Место: Пожаревац

Пројектни тим: Зорица Миладиновић, наставник енглеског језика (6/1-4); Јелена Димитријевић, наставник математике, 6/3; Даница Ковачевић, наставник географије (6/1-4); Ивана Стојановић, наставник српског језика, 6/1, 6/3; Снежа Милисављевић, наставник биологије (6/1-4); Јованка Ликар, наставник ликовне културе (6/1-4)

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- У току септембра пројекат је представљен свим ученицима као и њиховим родитељима.
- Договорено је да се пројекат реализује као огледни час на енглеском и српском језику. На основу теме, (Spice is nice: Здраво троши- здраво се храни), договорене су радионице, време и простор за реализацију истог.
- Један час недељно одређен је за активности и консултације са учницима 6.разреда у вези са припремом и реализацијом пројекта:

– математика: вежбе конвертовања валута- рачунске операције;
– ликовна култура: израда материјала за реализацију пројекта;
– географија: географско порекло намирница, њихове цене на пијаци и у маркетима;
– биологија: подела на здраву и нездраву храну/ исхрану
– енглески језик: реална сцена у ресторану- наручивање и плаћање хране (конверзација на енглеском језику);
– српски језик: писање литерарних састава у вези са храном и исхраном.

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

1. део: Добро дошли

У првом делу учионице (медијатеке) ученици – учесници пројекта су у „ресторану”са подељним улогама конобара и муштерија. Ученици банкари су такође присутни да размене валуту евро/динаре у фунту. У другом делу учионице (библиотека) распоређени су „нутриционисти, лекари, банкари, економисти... родитељи – експерти датих области као и представници школе и Завода за Јавно здравље Пожаревац. Глумци водитељи: М.Н. и Н.И.

МН: Драги наши гости, добро дошли на још један симпозијум поводом недеље ***Здраво троши – здраво се храни***.

НИ: Добро дошли у наш ресторан *Spice is nice,* где ћете поред уживања у нашим специјалитетима, имати прилику да научите како да ефикасно располажете својим приходима, а да се при том и здраво храните.

НМ: Бројни семинари и предавања биће посвећени овој теми, а ви ћете имати ту част да у свему томе учествујете.

НИ: Еминентни гости, највећи светски нутриционисти, епидемиолози, микробиолози, економисти, банкари, писци, песници, географи и истраживачи, потрудиће се да ваше данашње гостовање и ручак учине што пријатнијим, укуснијим и најисплативијим у сваком смислу.

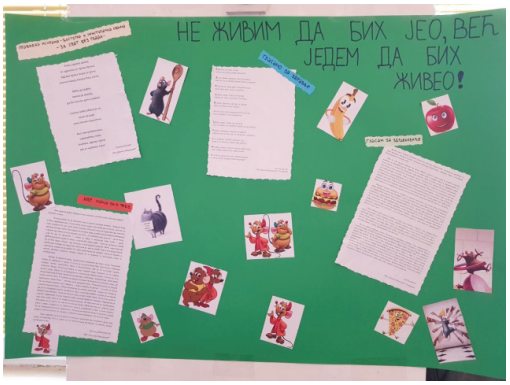

НМ: У том контексту, чувени економисти и банкари ће вам рећи колико је финансијска писменост битна за живот у савременом друштву.

НИ: Још једном, добро нам дошли.

НМ: Уживајте.

- Бајковито отварање
- Гласам за здрав живот: луткарско- драмски приказ: наратор: А.К. и глумци
- Иде маца око тебе...:луткарско - драмски приказ: наратор: Н.И. и глумци

2. део: Let's order

Гости у ресторану су „родитељи са децом" који код себе имају евре/ динаре, а цене у ресторану су у фунтама. Укупно има 7 породица. Неке породице код себе имају евре, неке динаре. Конобар послужује госте- дели им Менције да и одвија на енглеском језику.Када наруче храну, док конобар до лази до мењачнице и размењује евре/ динаре у фунте како б доноси послужење и рачун- следи плаћање рачуна.

Пример конверзације: W- waiter, C- Customer

W: Hello. Welcome to Spice is nice. Can I take your order?

C1: Let's see! I'd like a chicken burger, with some chips, please.

C2: I'd like spaghetti with tomato sauce, please.

C3, 4,5.....

W: Would you like anything to drink?

C1: A can of lemonade, please.

C2: I'd like a glass of cola, please.

C3, 4,5...

W: How about dessert? We've got apple pieand ice cream.

C1: No, thanks. That's all.

Конобар одлази да донесе наруџбину. „Глава породице" одлази у мењачницу да размени новац како би платио ручак.

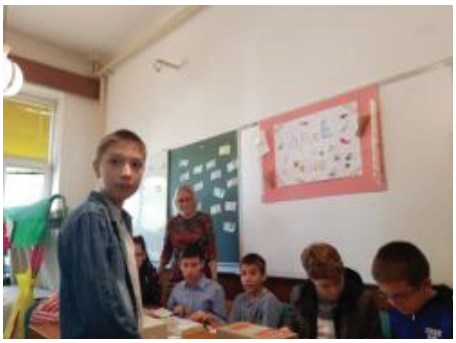

C: Hello! I'd like to change some money.

E: How much euros do you have?

C: Let's see! I have 60 euros.

E: Ok! That's 51.76 pounds.Here you are.

C: Thank you! Goodbye.

E: Thank you! Goodbye.

Конобар доноси храну и рачун. Следи плаћање.

W: Here you are. Chicken burger, small portion of chips, spaghetti, lemonade and cola. That's £7.50. Thank you. Муштерија плаћа, конобар враћа евентуални кусур. Enjoy your meal.

C: Thank you.

НИ: Надам се да ће присутним гостима бити интересантно следеће прдавање, ако већ до сада нису истраживали порекло хране коју користе.

МН: Али не само то. Могу и да упореде цене тих намирница са земљом из које долазе, као и колико им је новца потребно да направе ...на пример...воћну салату.

НИ: Молим те немој све да им откриваш, нека то буде изненађење.

МН: У праву си. Молим Вас поздравите наше истраживаче и географе.

- А.К., А.Д. и М.Ј. презентују порекло и цене намирница за три групе.

Прва група – *Порекло животних намирница*

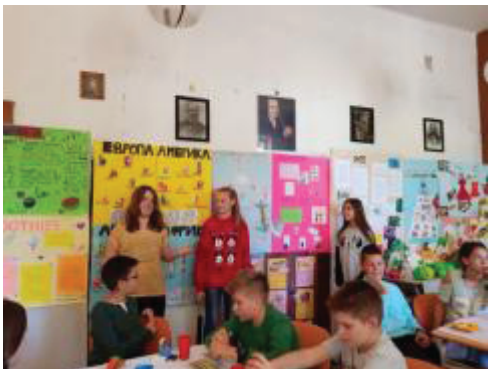

– Ми смо се бавиле истраживањем порекла животних намирница.
– Захваљујући великим географским открићима, а то су Колумбо, који је открио Америку, Васко да Гама,који је открио поморски пут до Индије, Магелан, чија је експедиција опловила свет и многим другим истраживачима, данас можемо наћи на једном месту готово све животне намирнице.
– Али мало ко зна њихово порекло и одакле потичу.
– Ево, ми смо их разврстале по континентима и навеле оне које највише користимо у свакодневној исхрани (набрајање по континентима).
– Касније можете прићи и погледати.
– Али то није све – мало смо истраживале и упоређивале цене ових намирница, па ако желите нешто да купите у нашем граду, боље питајте нас.
– Ми ћемо вас упутити и како ћете проћи јефтиније, посебно ако желите да сами направите своје омиљено јело.

Друга група – *Кухиње света*

– Ето, захваљујући нашим другарима ми смо, за мало новца, успеле да направимо савршена јела познатих светских кухиња.
– Пошто знамо да долазите из различитих крајева света, ми смо направиле она јела која су нама добро позната, а у жељи да се сви ви осећате као код своје куће.
– Издвојиле смо италијанску кухињу (набрајање), арапску (коју не можемо да замислимо без бројних зачина), интернационалну (набрајање), кинеску (набрајање – омиљени рижото са пилетином – неко додаје, мислим да то моја баба зове пилав).

Трећа група – *Домаћа кухиња*

– Али, драги наши гости, никако не смете отићи из Србије, а да не пробате нашу кухињу.
– Нема ко није одушевљен, можда је неко од вас већ нешто пробао.
– Ми смо се потрудиле да направимо разне слане и слатке ђаконије из свих крајева Србије.
– Ако нисте пробали (набрајање) као да нисте ни били у Србији.
– Пословица каже, Увек оставите нешто и за други пут, да бисте се опет вратили.

3. део: У свету здравља

МН: Дозволите да вам сада представимо наше чувене нутриционисте. Оне ће вас упутити у свет здраве исхране.

НИ: И наше микробиологе и епидемиологе као и географе. Поздравите их једним аплаузом.

- Нутриционисти образлажу гостима и дају савете како се треба исправно хранити. Презентују им пирамиду правилне исхране. Причају о пормећајима исхране.

  Дају појашњење анорексије, булимије....и других болести поремећаја исхране.

- Микробиолози и епидемиолози причају о бактериолошкој исправности хране и значају једноћелијских организама у изради хране.

Четврта група – *Здравље*

– Добро, добро, све то лепо звучи, а здравље. Мисли ли неко од вас о томе!

– Зато смо ми ту да вас подсетимо на то, немојте после да кажете да вас нисмо упозорили.

– Ми смо издвојили оне намирнице које су благотворне за организам (набрајање – за вид, имунитет, оне које се највише користе лети и оне које топе килограме – то ће вам нарочито користити после ове (мислећи на ове претходне групе) силне хране)

– Али наравно најбоље ћете сачувати своје здравље, ако свако јутро попијете по један „смути"

– Ово је права ствар, направиле смо неколико енергетских бомби, после којих ћете се осећати савршено.(на пр. наводе један смути – напитак)

– Веровали или не за њега треба издвојити само (наводе његову цену цену)

– Касније, ако желите, можете доћи и по остале рецепте

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

Муштеријама се дели упитник који попуњавају након чега следи дискусија.

Питања у упитнику:

1. Како доносимо одлуке приликом наручивања?
2. Шта нам је више привукло пажњу – цена или фотографија хране?
3. Да ли смо спремни да потрошимо сав новац зарад одређене хране/ пића?
4. Да ли смо имали довољно новца за наруџбину?
5. Колико смо новца имали а колико нам је остало?
6. Да ли смо спремни да купујемо само здраву храну?
7. Да ли се здраво хранимо?

4. део:

МН: Драги наши гости са жаљењем могу рећи да је дошло време да данашњи симпозијум приведемо крају.

НИ: Ово лепо дружење завршићемо поезијом у акростиху. Поздравите нашу чувену песникињу Јању Ђусић. Јана Ђусић казује стихове своје песме.

- Ученици и гости часа попуњавају валуациони лист.

Сценарио писале:
Ивана Стојановић, Даница Ковачевић, Снежа Милисављевић и Зорица Миладиновић.

- Ученички радови су били изложени у холу школе две недеље.

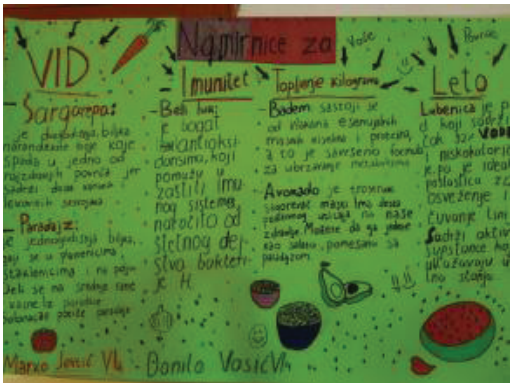

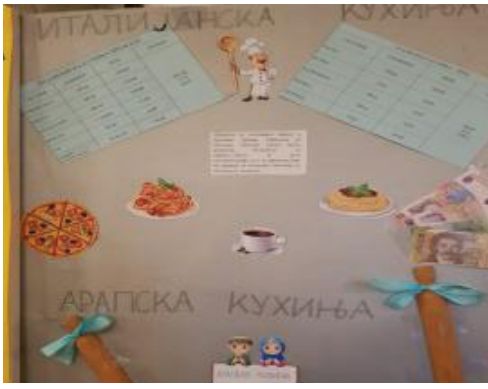

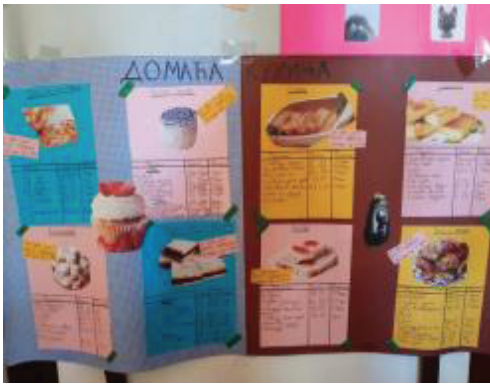

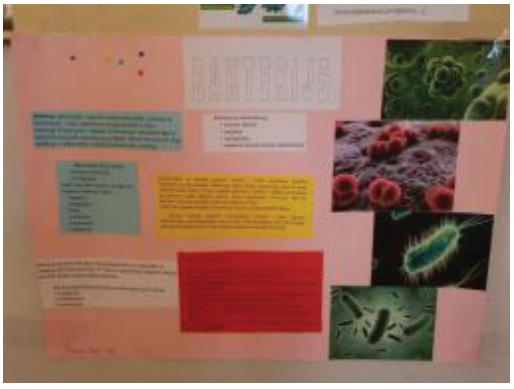

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

Родитељи, експерти у области банкарства, рачуноводства, економије, здравља... позвани су као гости да присуствују Огледном часу, након чега су попунили следећи упитник.

Родитељи су рекли да је све обухваћено овом темом; да им се допала прича о здравој исхрани и колико новца се може потрошити на такву врсту хране; да су одушевљени реализацијом и енергијом коју су ученици изнели у току пројекта као и њихова укљученост у пројекат.

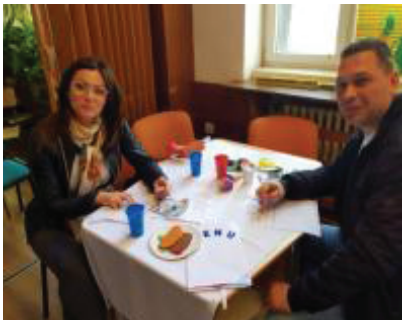

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

Како је пројекат садржао и тему у вези здраве исхране и здравља људи, часу су присуствовали представници Завода за Јавно здравље Пожаревац који су били одушевљени како су деца представила све сегменте пројекта.

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

Тим је презадовољан успехом и реализацијом пројекта.

Сарадња у тиму је била на завидном нивоу, сваку члан тима је реализовао свој део активности, а заједничке активности су реализоване кроз сарадњу, договор и међусобно подржавање и помоћ.

Пројекат: **Дечија ОБ банка**

Школа: ОШ „Ослободиоци Београда”

Место: Београд – Палилула

Пројектни тим: Елвира Мишљеновић, наставник физичког и здравственог васпитање; Наташа-Циврић Веселинов, наставник технике и технологије; Ивана Кнежевић, наставник математике; Елеонора Лазаревић, наставник разредне наставе; Оливера Павловић, наставник разредне наставе

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- У пројекту учествују ученици 5–8. разреда по 4 одељења.
- Ученици су подељени у 7 група. Свака група је добила задужења да истражи одређене банкарске услуге:

Прва група: Кредити

Друга група: Банкарске услуге

Трећа група: Мењачки послови

Четврта група: Дигиталне услуге

Пета група: Штедња

Шеста група: Платне картице

Седма група: Инвестициони фондови

- У овом делу ученици су израђивали лого банке и крилатице.
- Ученица шестог разреда је представила своју идеју кроз реп песму.

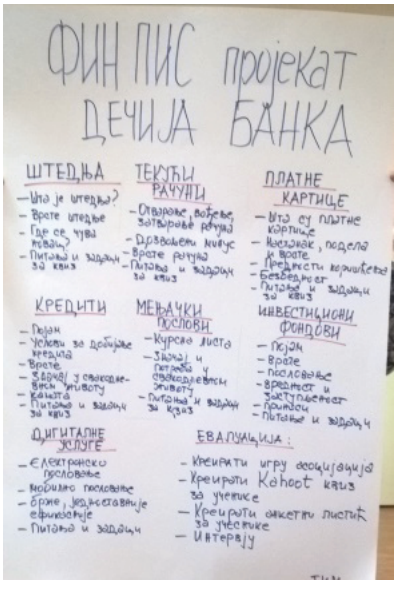

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Након креирања логоа банке и крилатица, припремљен је појединачни материјал за паное.

– На часовима информатике истраживане су банкаске услуге посетом сајтова са овом тематиком.

– Из банке Интеза у посету школи и учесницима пројекта дошли су банкарски службеници и са ученицима обрадили и појаснили послове и услуге које групе треба да представе кроз презентацију.

– На часовима ликовне културе ученици су радили на изради паноа и лепили прпремљен материјал.

– Групе ученика уз помоћ наставнице математике су радиле на изради питања и задатака за Кахут он лајн квиз знања из ове области и игру асоцијација.

– На часовима технике и технологије ученици старијих разреда су радили PowerPoint презентације.

– На часовима српског језика ученици су изабрали водитеља квиза и асоцијација и доделили конкретна задужења на презентацији.

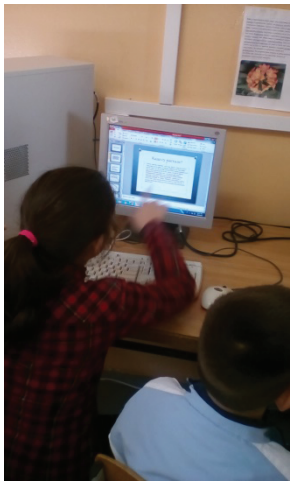

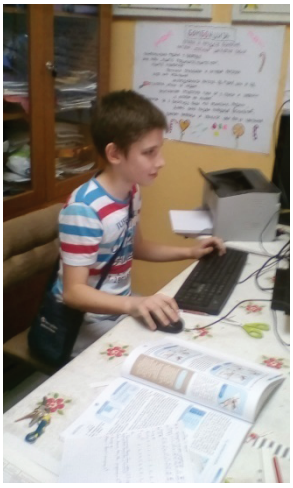

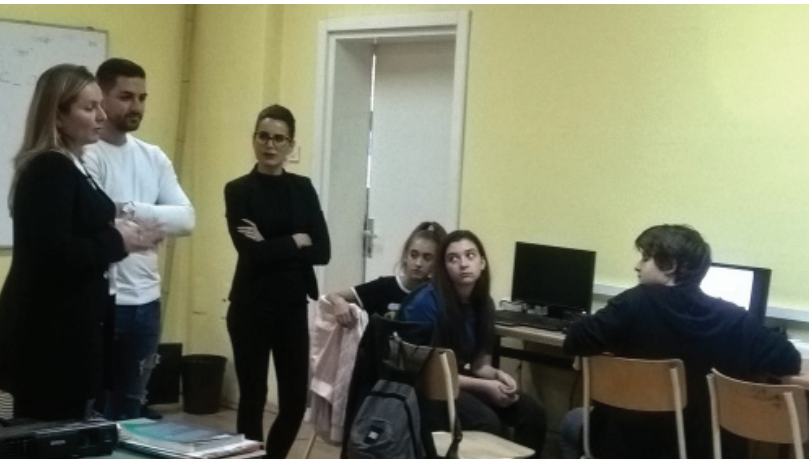

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Информација о представљању пројекта је постављена на свим огласним таблама у школи, прочитана је књига обавештења и позване су све колеге, ученици и родитељи да по жељи присуствују презентацији у главном холу школе.
- Презентација пројекта у холу школе је била у оквиру недеље штедње. Учествовало је око 30 ученика старијих разреда. У публици су се нашли и наставници, ученици старијих разреда и по неки родитељ.
- Презентација је почела уводним обраћањем руководиоца пројекта, а касније обраћањем ученика водитеља. Групе су представљале своје задатке кроз PowerPoint презентације по већ утврђеном редоследу.
- Након тога уследила је игра асоцијација и Кахут квиз знања од 17 питања. Проглашени су победници и подељене награде (слатки пакетић).
- Чланови новинарске секције су обавиле кратак интервју са учесницима пројекта.

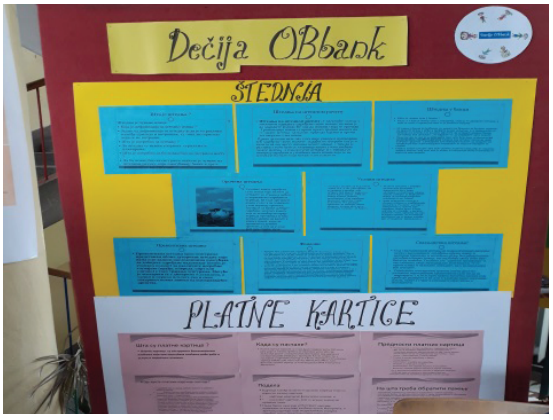

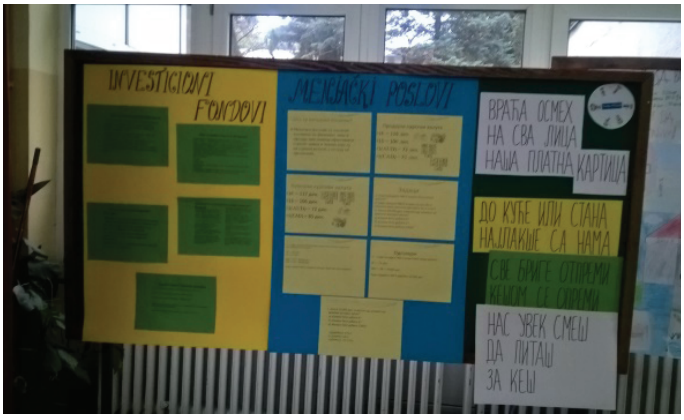

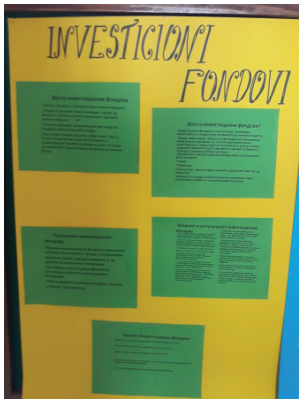

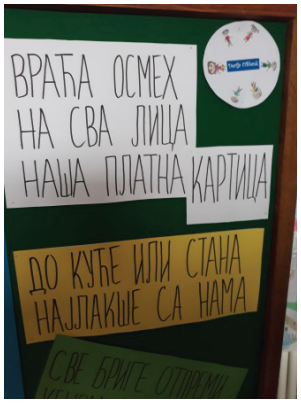

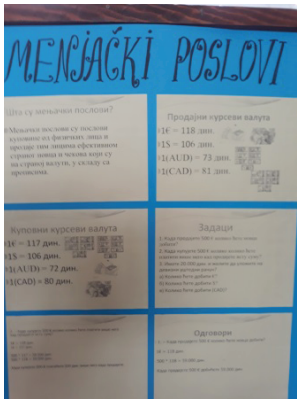

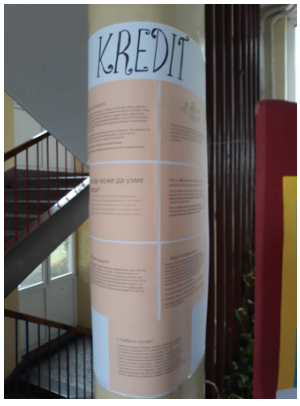

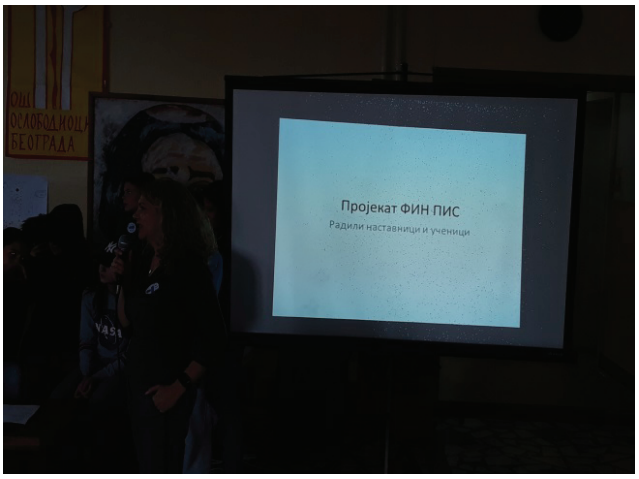

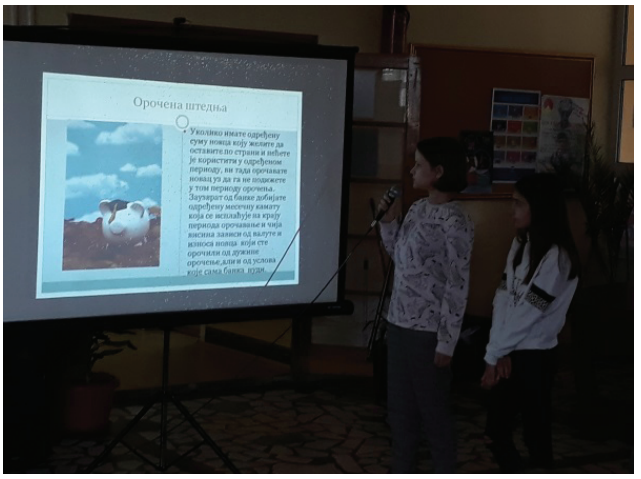

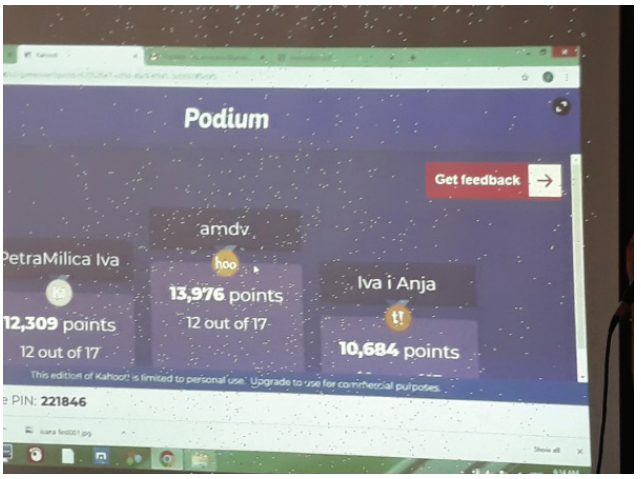

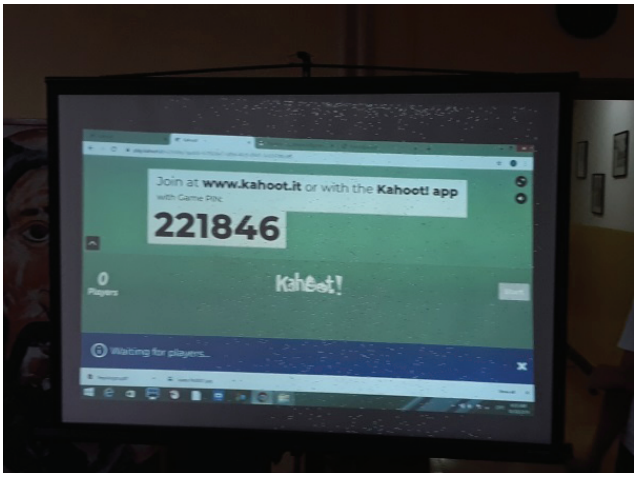

4. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Сарадња са локалном заједницом је реализована доласком тима од 3 банкарска службеника из банке Интеза. У информатичком кабинету разговарали су са ученицима учесницима пројекта о активностима и банкарским пословима и важности финансијске писмености.

5. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

Пројекат је успешно реализован. Ученици су добро сарађивали са друговима из других одељења и разреда с обзиром да су пројекат радили ученици од 5. до 8. разреда са задацима примереним њиховом узрасту.

Сматрају да је тема пројекта преозбиљна за њих, али да су се потрудили да одговоре постављеним задацима. Гостовање банкарских службеника им је помогло да прошире своја знања из ове области и појасне како функционишу платне картице јер их је то посебно интересовало. Најзанимљивији део пројекта им је био Кахут квиз и игра асоцијација.

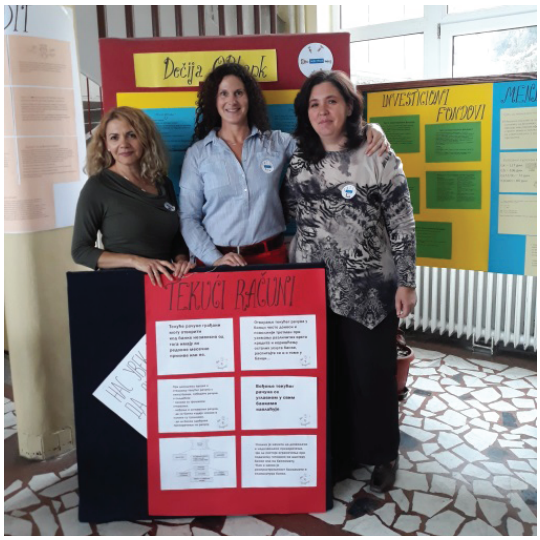

Пројекат: **Kids company**

Школа: ОШ „Коста Абрашевић”

Место: Београд – Ресник

Пројектни тим: Весна Шуњеварић, директор школе; Биљана Иветић, наставник физике; Сања Маринковић, наставник технике и технологије; Мирослава Милићевић, наставник технике и технологије; Маријанка Тошић, наставник технике и технологије; Снежана Крстић, наставник енглеског језика; Јагода Ранчић, наставник математике

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На часу одељењског старешине ученици су информисани о пројекту и представљена им је идеја о оснивању дечије производне компаније којом ће они сами руководити, планирати производњу и њен будући развој. Утврђен је план активности неопходан за покретање компаније.
- Ученици су подељени у групе. Свака група је правила један производ (магнети, украсне корпице, стоне пернице, држачи за оловке, мини-нотесе, рамове за слике, минијатуре) од материјала које су ученици сами набављали.

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Свака група ученика је правила своје производе уз помоћ и сугестије наставника технике и технологије, ликовне културе, енглеског језика.
- Групе су међусобно дискутовале о производима, предлагале могућа побољшања, правиле измене и договарала цену прозвода.

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Формиран је менаџерски тим. Чланове тима су бирали ученици из сва три одељења. Они су путем друштвених мрежа слали позиве другарима, родитељима и рођацима да дођу на продајну изложбу у школу.
- Поред тога, у школи су одштампани рекламни флајери које су ученици поделили по школи и насељу са позивом да посете изложбу производа.
- Сви направљени производи су обједињени и припремљени за продајну изложбу током Дечије недеље. Уз помоћ наставника, наша дечија компанија је организовала продајну изложбу.
- Изложба је била посећена. Дошло је доста родитеља и ученика. Већи део производа је продат. Прва дечија компанија је остварила профит од 20.420 динара.
- Са наставницом математике, ученици су извршили расподелу зарађених средстава и одлучили да:

- 10% - 2.042 динара оставе за набавку нових додатних материјала за израду производа,
- 30% - 6.126 динара оставе за непредвиђене околности у вези са проширењем производне делатности и
- 60% - 12.252 динара буду средства којима ће помоћи другарима да остваре посету Фестивалу науке у децембру.

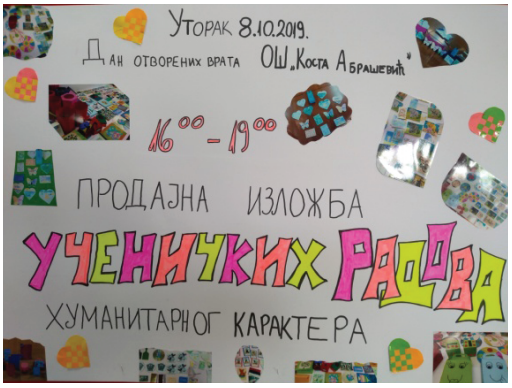

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

- Родитељи су помогли ученицима да се прикупи потребан материјал за израду производа, око израде сложенијих производа.
- Велики број родитеља је посетио продајну изложбу и купио производе.

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Власници локалних продовница радо су ученицима уступали материјале који су њима непотребни као што су картонске кутије, дрвене гајбице, преостале украсне цвећарске траке сл. Материјал смо користили за израду наших производа.

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Ученици су били расположени и заинтересовани за рад. Показали су невероватну сналажљивост и креативност како при набавци и производњи производа, тако и приликом њихове промоције и продаје. Веома су задовољни што су кроз пројекат научили како да испланирају потрошњу средстава, како и на који начин могу да зараде новац и планирају буџет.

Пројекат: **Новац у рукама**

Школа: ОШ „Младост”

Место: Београд

Пројектни тим: Злата Ступаревић, наставник математике 7. разред; Ивана Карајовић, наставник математике, 6. Разред; Слађана Матијашевић, наставник технике и технологије, 6. и 8. разред; Вања Ђорђевић, наставник ликовне културе, 5. и 6. разред; Драгана Бадњаревић, наставник математике, 8. разред

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На часовима одељенске заједнице, ученици су мотивисани за пројекат кроз разговор о томе шта је то финансијска писменост, валута, банка…
- Договорено је да назив пројекта буде „Новац у рукама”.
- Поделили су се у групе и поделили задужења.

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На часовима технике и технологије ученици, у групама, израђују предмете за продају као и касе у којима ће у „Продавницама” држати новчанице.
- На часовима ликовне културе ученици, у групама, цртају и боје оригиналне новчанице којима ће плаћати у „Продавници”.

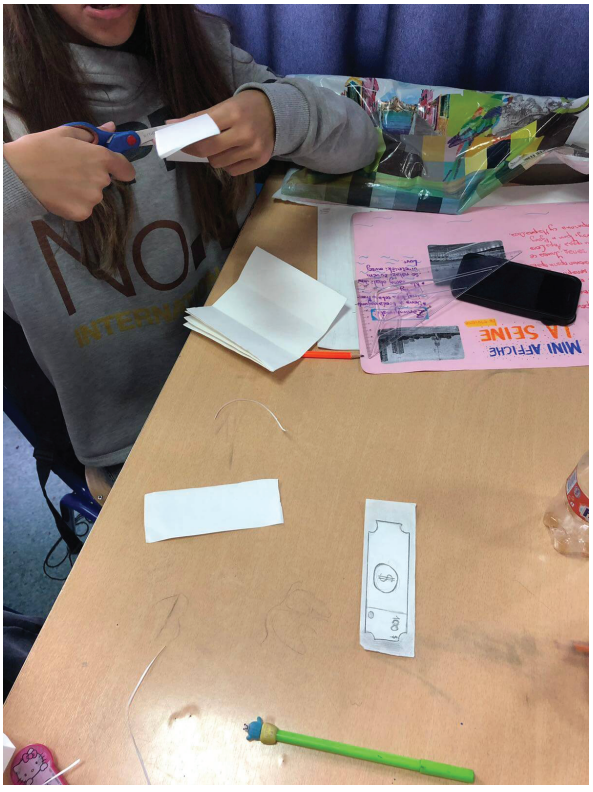

- Ученици, у групама, истражују локалне продавнице у циљу добијања идеја за исписивање цена и прављење фискалних рачуна. На часовима технике и технологије се штампају ценовници и фискални рачуни.

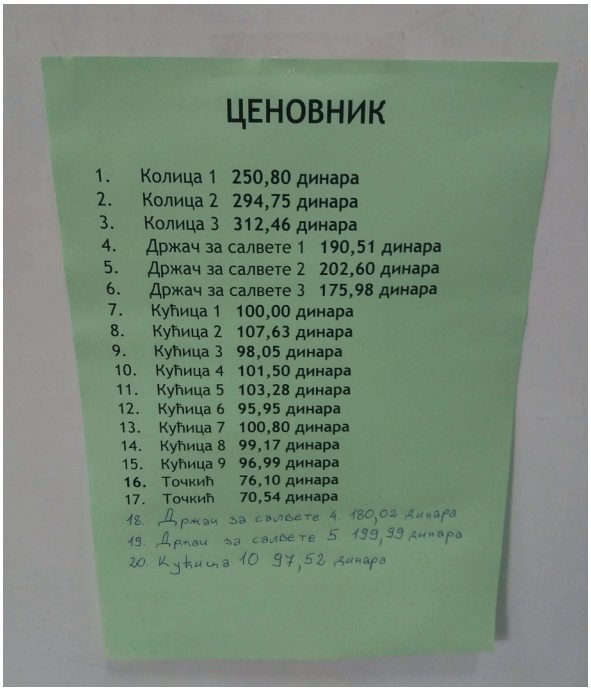

- На часовима математике у свим одељењима петог, шестог, седмог и осмог разреда се организују „Продавнице” где ученици решавају задатке у вези са финансијском писменошћу.

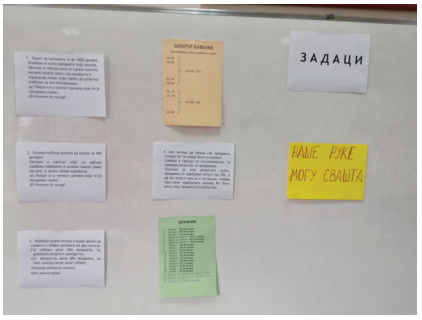

- На часовима одељенских заједница једна ученица друговима шестог и седмог разреда излаже своју презентацију на тему „Новчанице у оптицају издања Народне банке Србије”.
- У истим одељењима се организује квиз Ерсте знали на тему финансијске писмености.
- Родитељи запослени у банци гостују на часу и одговарају на питања ученика.

- На крају ученици, у групама, истражују које банке су у околини школе и узимају њихов промотивни материјал.

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На часу одељенске заједнице ученици су попуњавали упитник о својим утисцима током трајања пројекта.
- Издвојени су предмети који ће се продавати на продајној изложби у холу школе.
- Покренута је анкета: Шта ћемо купити од новца који зарадимо на продајној изложби?
- Одабрана су три ученика која ће на Наставничком већу описати ток и значај пројекта „Новац у рукама”.

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

- Родитељи су дали финансијску подршку за израду предмета који ће се продавати у „Продавници” као и за завршни пано „Новчанице у оптицају издања Народне банке Србије”.
- Мајка једног ученика, која је запослена у банци и економиста по струци, одржала је предавање ученицима на тему „Финансијска писменост”и одговарала на њихова питања. Ученицима је објашњавала појмове: банка, камата, дигитална трансформација банака, пласирање новца, маргина, номинална и ефективна каматна стопа, портфолио, ревизорске куће, готовина, дебитне и кредитне картице, електронске апликације...

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Ученици су обишли локалне продавнице и прикупили информације о начину истицања цена на производима и прикупили идеје за израду фискалних рачуна које су користили у радионици – продавници.
- Група ученика је посетила филијале банака у околини школа, информисала се о њиховом раду и прикупила рекламни материјал.

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

Пројекат је протекао у пријатној и подстицајној атмосфери. Ученицима је посебно било интересантно учење кроз истраживачки рад. Истакли су и да је на њих подстицајно деловало вршњачко учење. Наставници су предложили да у наредној школској години осмисле пројекте са новим, актуелним темама из области финансијског описмењавања ученика.

Пројекат: **Здрава храна – здраво дете**

Школа: ОШ „Бранко Радичевић”

Место: Бољевци

Пројектни тим: Драгана Женар, наставник биологије 5. разред; Данијела Драшковић, наставник географије 5. разред; Светлана Јовановић Јовнаш, наставник историје 5. разред; Светлана Станковић, наставник математике 5. разред; Кристина Јаблановић, ликовно 5. разред; Александар Степановић, наставник физике и хемије 5. разред; Милина Ђорђевић, наставник информатике 6. разред

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На Дан здраве хране 16. октобра, наставница биологије је одржала предавање о здравој исхрани одељењима која су учествовала у пројекту, а одељенске старешине (Драгана Женар, Александар Степановић, Данијела Драшковић, Светлана Станковић) час одељенског старешинства посветиле су здравим стиловима живота са акцентом на здравој ужини.

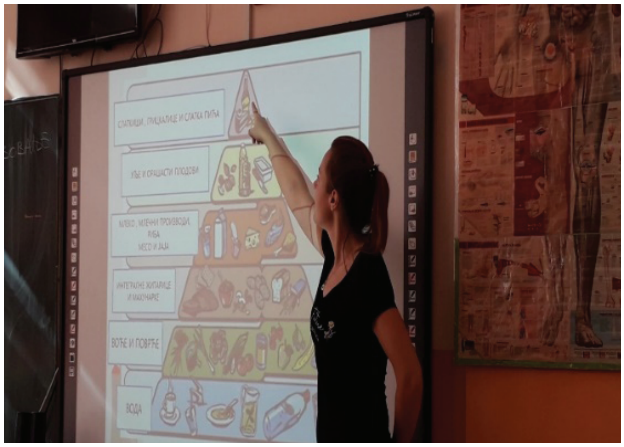

- Предметни наставници су на часовима поделили задатке ученицима:

– ликовна култура – израда позивница;

– биологија – једна група прати и бележи шта ужина и колико дневно троши, а друга доноси ужину од куће и бележи трошкове;

– математика – планирање дневног буџета ученика кроз математичке операције у скупу целих бројева (VI разред) и скуповне операције (V разред);

– географија – мапирање здравих намирница у околини школе и прављење паноа са мапом здравих производа;

– историја – анкетирање родитеља шта су ужинали када су ишли у школу;

– информатика – у области дигиталне писмености ученици су у паровима израђивали презентације својих ужина.

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На часовима ликовне културе ученици су користили рециклажни материјал (новине, часописи, картон, пластични чепови...). Правили су позивнице које су поделили ученицима нижих разреда.

- Ученици петих разреда водили су дневник ужине за недељу дана.Ученици V_1 одељења доносили су ужину од куће и бележили буџет који су родитељи потрошили на то да им спреме. Ученици V_2 одељења ужину су куповали у оближњим продавницама и пекарама , као што и иначе раде. Све је приказано табеларно.

- На часовима математике ученици су у оквиру скуповних операција (унија, пресек иразлика скупова) представљали Веновим дијаграмом скупове чији су елементи воће и поврће. Извршена је анализа дневног џепарца и процена када се троши већа сума новца, ужина од куће или оно што је купљено. Израчунавали су колико кошта део производа у односу на цену по килограму. Уведен је појам дуга (потрошња новца већа од предвиђене) и појам добити (потрошња новца мања од предвиђене) кроз конкретне примере.

- Ученици шестих разреда су у овиру географије истраживали продавнице здраве хране у околини школе. Помоћу компаса, у школском дворишту, ученици су оријентисали плакате у односу на стране света. На часовима су цртали мапе и уносили локације продавница здраве хране из околине школе.

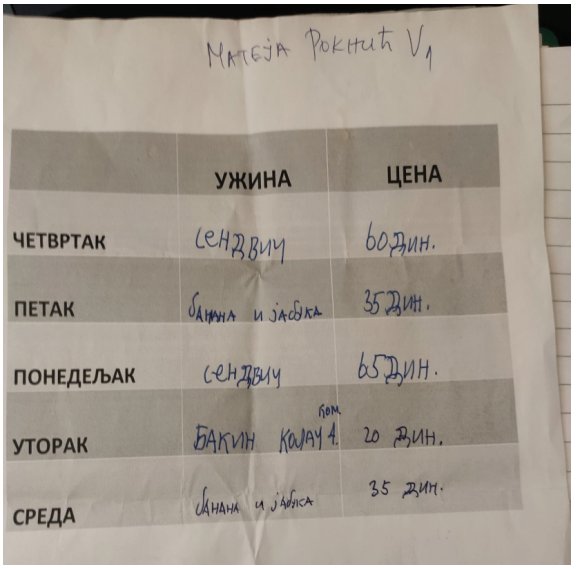
Матеја Рокнић V_1

	УЖИНА	ЦЕНА
ЧЕТВРТАК	сендвич	60дин.
ПЕТАК	банана и јабука	35дин.
ПОНЕДЕЉАК	сендвич	65дин.
УТОРАК	БАКИН КОЛАЧ 1 ком.	20 дин.
СРЕДА	банана и јабука	35 дин.

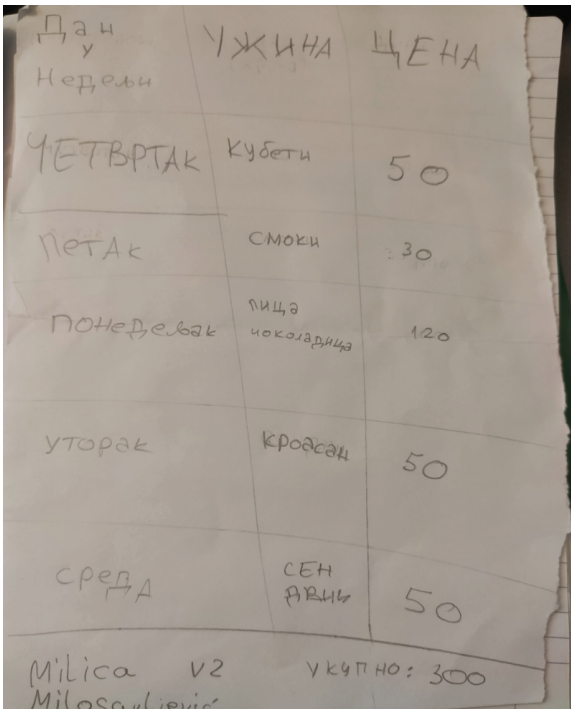
Дан у Недељи	УЖИНА	ЦЕНА
ЧЕТВРТАК	кубети	50
ПЕТАК	смоки	30
понедељак	пица чоколадница	120
уторак	кроасан	50
среда	сендвич	50
Milica V2		УКУПНО: 300

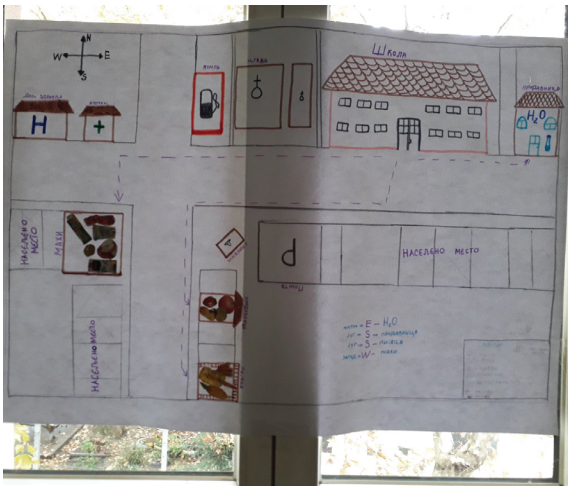

- На часовима информатике ученици су правили презентације како направити ужине.

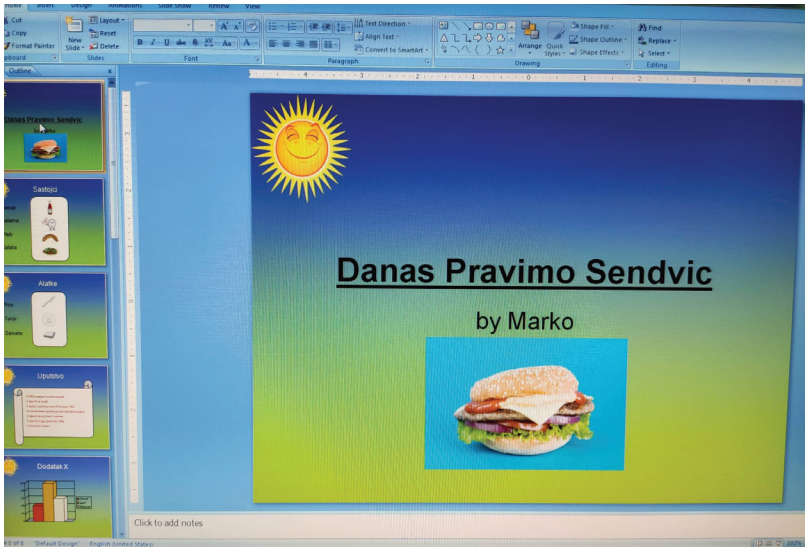

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- У холу школе је организована презентација пројекта за ученике млађих разреда. Подељене су им позивнице за посету изложби. Ученици старијих разреда представљали су резултате својих истраживања и упућивали на здраву ужину која је и финансијски исплативија.

- Од здравих намирница које су ученици доносили, у оквиру буџета од 50 динара, направљена је здрава трпеза. Уз хлеб од интегралних житарица, које су направили родитељи, ученици су правили здраве залогаје. На основу дискусије ученици су закључили да је здравије, али и исплативије, ужину припремити и понети од куће.
- На крају, ученици су решавали математичку мозгалицу. Победник је освојио награду – Здраву ужину.

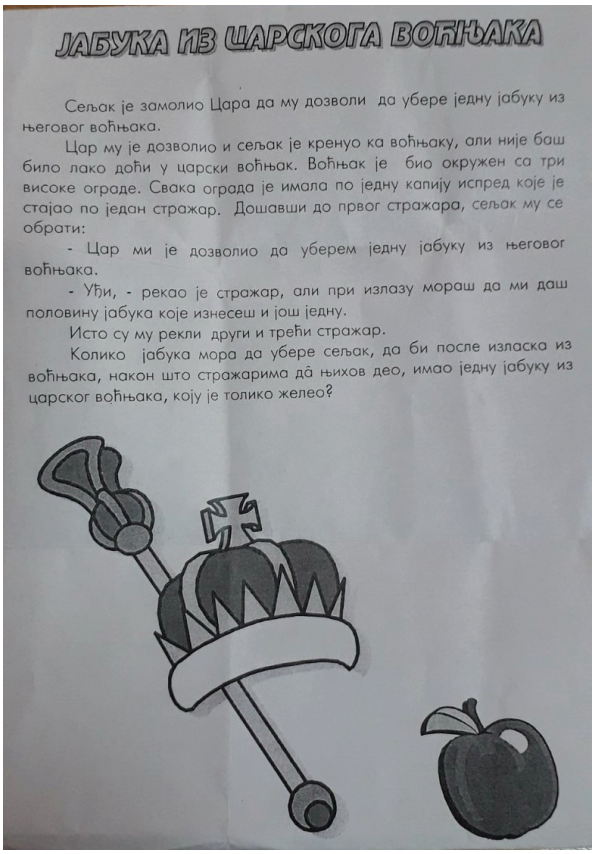

ЈАБУКА ИЗ ЦАРСКОГА ВОЋЊАКА

Сељак је замолио Цара да му дозволи да убере једну јабуку из његовог воћњака.

Цар му је дозволио и сељак је кренуо ка воћњаку, али није баш било лако доћи у царски воћњак. Воћњак је био окружен са три високе ограде. Свака ограда је имала по једну капију испред које је стајао по један стражар. Дошавши до првог стражара, сељак му се обрати:

- Цар ми је дозволио да уберем једну јабуку из његовог воћњака.

- Уђи, - рекао је стражар, али при излазу мораш да ми даш половину јабука које изнесеш и још једну.

Исто су му рекли други и трећи стражар.

Колико јабука мора да убере сељак, да би после изласка из воћњака, након што стражарима дâ њихов део, имао једну јабуку из царског воћњака, коју је толико желео?

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

- Родитељи су анкетирани шта су ужинали када су они били ђаци. Заједно са децом правили су паное шта је некада била ужина, а шта сад. У завршном делу пројекта направили су и донели интегрални хлеб.

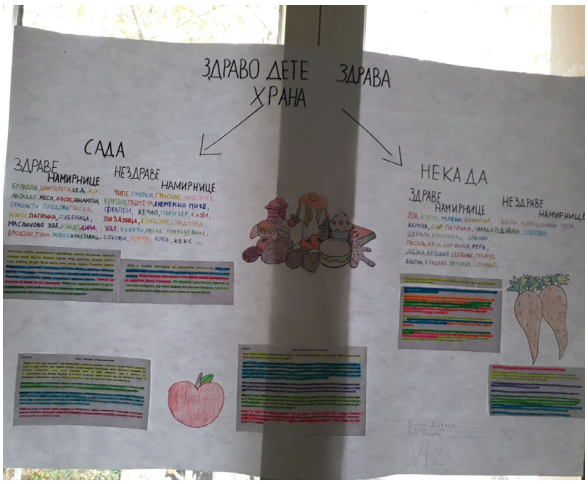

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- У току потраге за здравим намирницама у околини, ученици су посећивали трговине, пијацу. Продавци су предусретљиво примали ученике и давали им све неопходне информације. Сам пројекат подржао је и Културни центар Сурчина присуством на завршном дану.

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Ученици и наставници су пројекат реализовали у пријатној и подстицајној атмосфери за рад. Највеће интересовање било је за здраву трпезу. Закључак ученика је да је исплативије да сами праве ужину коју могу припремити код куће. Општи утисак наставника је да ученици сада више размишљају о квалитету и исплативости њеног самосталног припремања.

Пројекат: **Конвертуј сам**

Школа: ОШ „Михаило Младеновић Сеља”

Место: Дудовица

Пројектни тим: Драгиша Бојанић, наставник нформатике и рачунарства 5. разред; Љиљана Обрадовић, наставник ликовне културе 5. разред; Душица Максимовић, наставник историје 5. 6. 7. и 8. разред; Марија Матић, наставник математике 5. и 6. разред; Зора Гајић, директор школе

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Наставници су на уводним часовима – отварњу пројекта, уносили врећицу са ситним новцем и питали ученике шта мисле шта је унутра. Након погађања водили су разговор о томе шта се осим бројева налази на тим кованицама; има ли можда неких манастира или других објеката; у којим апоенима се израђују наше папирне новчанице, које су знамените личности српске историје на њима; јесу ли можда негде на летовању плаћали сладолед или слаткише неким другим кованицама или папирним новчаницама; у којој валути; знају ли шта је курс; која је разлика између куповног и продајног курса?
- Ученици су потом креирали паное са цртежима апоена различитих новчаница...

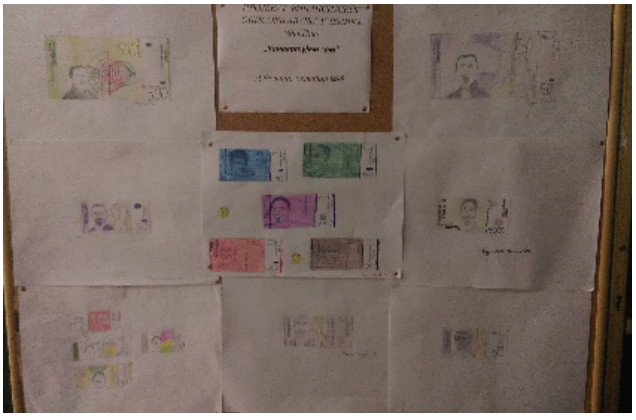

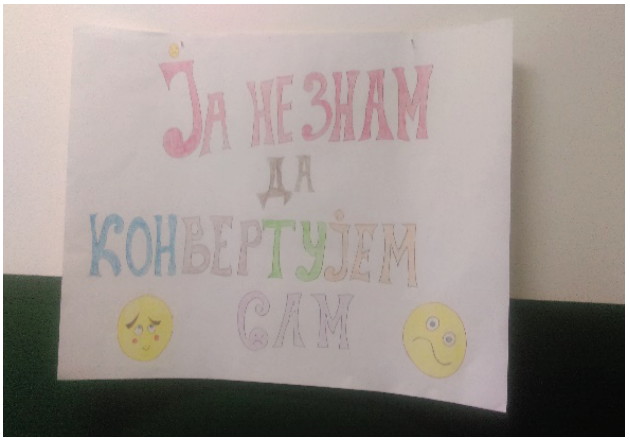

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Ученици шестог разреда су имали истраживачки рад на тему Српски манастири на кованим новчаницама

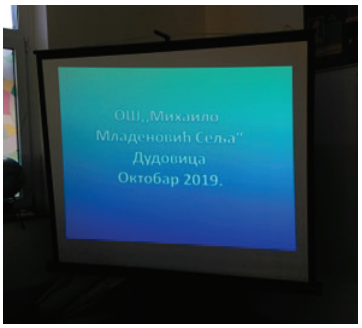

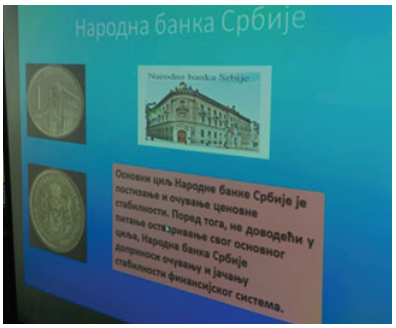

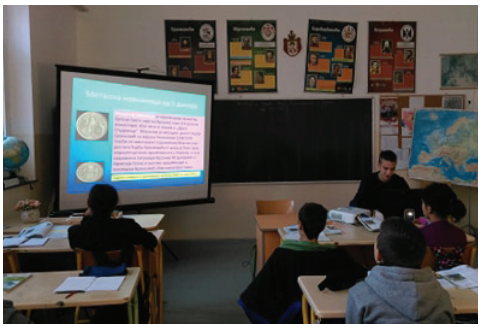

http://osdudovica.nasaskola.rs/vesti/157/Raalizacija-projekta-o-finansijskom-opismenjavanju-ucenika/

- Историјска секција 8.разреда израђује презентацију о личностима на папирним новчаницама у оквиру реализације пројекта „Конвертуј сам”.

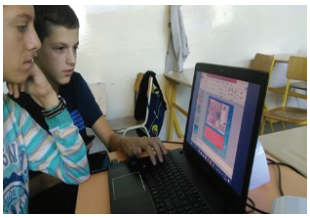

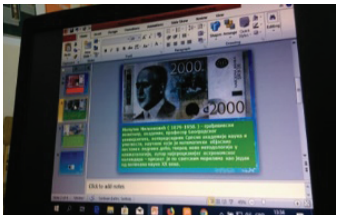

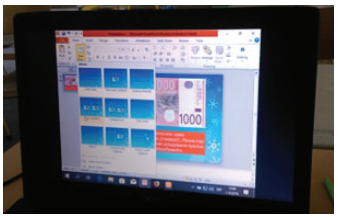

http://osdudovica.nasaskola.rs/vesti/159/Istorijska-sekcija-8-razreda-realizuje-projekat-Konvertuj-sam/

- На информатици и рачунарству урађено је истраживање и презентације на теме: Историјат новца, Динар, Финансијска стабилност, Штедња, Ђорђе Вајферт, Како препознати фалсификат

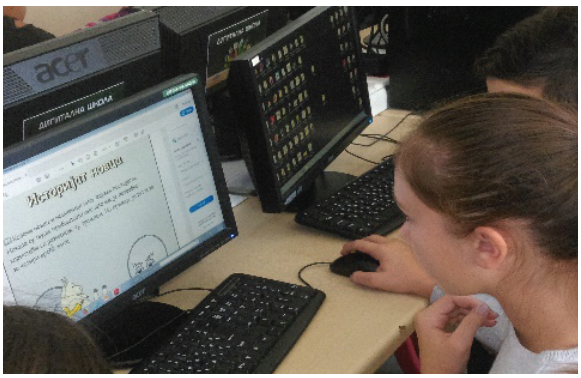

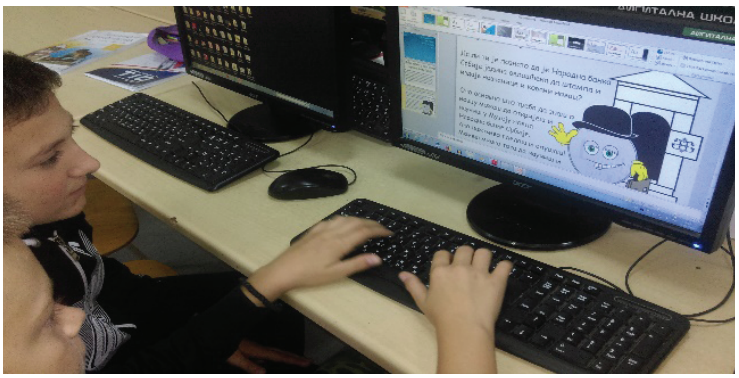

- Ученици шестог разреда су радили задатке везане за конверзију новца из једне у другу валуту.

Неки од задатака су:

1. Када продајете 100 €, колико динара ћете добити?
2. Када купујете 100 €, колико ћете платити више него када продајете исту суму?
3. Стефан има 10.000 RSD.
а) Он жели да новац уложи на девизни штедни рачун у еврима. Колико евра улаже на рачун?
б) Колико би Стефан уложио канадских долара, а колико јапанских јена?
4. Лазару је дошла тетка из Норвешке. Заједно су отишли на сладолед. Да би платили рачун, Лазар је морао у мењачници да замени 100 NOK. Колико је динара добио?
5. Породица Томић је одлучила да иде на летовање у Турску.
а) Пре поласка су отишли у мењачницу и заменили 30.000 динара за турску лиру. Колико су турских лира добили?
б) Након повратка са летовања остало им је 138 турских лира. Како би новац могли да користе у Србији, овог пута су морали турску лиру да замене за динаре. Колико су динара добили?

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Ученици су договорили да ће своје продукте рада и знања поделити са ученицима нижих разреда, родитељима и свим заинтересованима.
- Са задовољством су на постеру са почетка пројекта реч не знам преправили у знам.

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

- Родитељи су почетком пројекта били информисани о активностима ученика и њима ће бити представљена реализација пројекта на родитељским састанцима.

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Ученици су посетили пошту у Дудовици и са запосленима разговарали о токовима новца, трансакцијама, конвертовању...

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Сви чланови тима уложили су огроман напор да се пројекат реализује. Ученици су били мотивисани за рад, што су показали и њихови продукти. Најзанимљивији део пројекта им је било учење коришћењем рачунара.

Пројекат: **Башта из маште**

Школа: ОШ „Љубица Радосављевић Нада”

Место: Зајечар

Пројектни тим: Драга Марковић, наставник биологије 7. разред; Слободанка Станковић Петровић, наставник енглеског језика, 7.разред; Виолета Велимировић, наставник физике, 7. разред; Татјана Паунковић, наставник француског језика, 7. разред; Горан Манојловић, наставник технике и технологије и информатика, 7. разред; Милена Панић, наставник италијанског језика, 7. разред; Данијела Лилић, наставник ликовне културе, 7. разред

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- У пројекту је учествовало три одељења седмог разреда, око 60 ученика. Сви ученици су на самом почетку били упознати са циљем и задацима пројекта. Договорено је да пројекат назовемо „Башта из маште”.
- Ученици су прво направили цртеж пројекта на часовима ликовне културе.

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На часовима технике и технологије направили су макету пројекта коју су осмислили и обојили.

- О биљкама које могу бити посађене у башти разговарало се на часовима биологије и одељењске заједнице. Ученици су одлучили да би најбоље било да засаде тује, руже, траву. Предложили су и да буду постављене клупице које ћемо користити за време одмора.
- Називе садница су научили на енглеском и француском језику.
- Шта значи финансијски план сазнали смо кроз предавање стручњака из Привредне коморе на тему Финансијски план и како га спровести.

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Ученици су се распитивали за цене садница преко интернета. Закључили су да им је потребно укупно 6.500,00 динара.
- Договорено је да се напише финансијски план којим би се обезбедио буџет за „Башту из снова". Планом би укључили куповину садница, али и материјал за клупице.
- Предлог ученика је да се пројекат „Башта из снова" презентује свим ученицима, наставницима и родитељима како би се реализовао. Изложиће и финансијски план који могу реализовати на Новогодишњем базару где ће продавати украсе које праве.
- Ђачки парламент, родитељи, ученици и наставници су сагласни са тиме.

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

- Родитељи су подржали иницијативу ученика и укључиће се у све активности како би се реализовао пројекат дали сагласност за реализацију пројекат „Башта из снова".

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Сарадња са Привредном комором је остварена предавањем стручњака на тему

  „ Финансијски план и како га остварити" Садржаји теме су помогли ученицима да касније примене знања састављајући финансијски план за пројекат.

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Ученици су рад на пројекту позитивно оценили. Неки од њихови коментара су: „Нисмо знали да и ми можемо да направимо буџет”; „Стручњак из Привредне коморе нам је објаснио како да направимо буџет”; „Допада ми се тимски рад”…
- Наставници су похвалили рад и сарадњу ученика и договорили да се пројекат заврши реализацијом „ Баште из снова” на начик како су ученици предложили.

Пројекат: **Не веруј им ни када кажу „Цаба”**

Школа: ОШ „Мића Станојловић”

Место: Коцељева

Пројектни тим: Александар Марковић, наставник математике; Верољуб Бабић, наставник математике; Бранко Петровић, наставник математике; Владимир Недељковић, наставник технике и технологије; Златана Петровић, наставник математике; Милан Алимпић, наставник технике и технологије; Владимир Белензада, наставник информатике и рачунарства; Зорица Петронић, наставник математике; Стана Ђаковић, наставник технике и технологије

1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- На састанку тима договорен је пројектни задатак да ученици прикупе цене течног сапуна код привредних субјеката који врше ***online*** продају робе и цене у продавницама на територији општине Коцељева. На основу тога даураде прорачун трошкова за потрошњу течног сапуна на месечном нивоу за најповољније прикупљене цене и потребе у ОШ „Мића Станојловић”.

2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Прикупљање најповољнијих понуда за набавку течног сапуна и прорачун трошкова за потребе ОШ „Мића Станојловић” на месечном нивоу.
- Ученици су у кабинету Информатике *online* претрагом сакупили податке о појединим врстама течног сапуна (назив, количина, продавац, цена).
- Један део ученика је податке сакупио у трговини у Коцељеви.

- На основу прикупљених података ученици VII разреда су расположиве податке унели у табелу креирану у програму Microsoft Excel ради боље прегледности, а затим одштампали, како би била доступна за даљу анализу.

- Табела је подељена учесницима у пројекту.

Назив производа	Количина (ml)	Добављач	Цена
Simons	500	Трговина Ђукић	175,00 Din.
Dobro	500	Трговина Ђукић	102,00 Din.
Fresh Sensitive	500	Трговина Ђукић	128,00 Din.
Hera Sensitive	500	Трговина Ђукић	163,00 Din.
Afrodita	300	Трговина Ђукић	225,00 Din.
Palmolive	300	Трговина Ђукић	203,00 Din.
Fresh Aloe Vera	1000	Трговина Ђукић	273,00 Din.
Palmolive	750	Трговина Ђукић	268,00 Din.
Palmolive jasmin pena	250	Lilly Drogerie	385,99 Din.
Vivian gray wild flover	250	Lilly Drogerie	449,99 Din.
Genera Vanila	1000	Lilly Drogerie	319,99 Din.
Still Micellar Nutritive	280	Lilly Drogerie	219,99 Din.
Vidal badem	300	Lilly Drogerie	185,99 Din.
Vidal badem dopuna	500	Lilly Drogerie	209,99 Din.
Afrodita Jasmin&Magnolia	300	Lilly Drogerie	249,99 Din.
Palmolive Minions	300	Lilly Drogerie	269,99 Din.
Creightons Vanila	500	Lilly Drogerie	279,99 Din.
Palmolive Milk&Honey dopuna	1000	Lilly Drogerie	285,99 Din.
Dr Plant Classic antibakterijski	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.
Dr Plant Aloe Vera	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.
Fa Nutri Skin	250	Lilly Drogerie	185,99 Din.
Fa Honey Creme	250	Lilly Drogerie	185,99 Din.
Valnea Fresh	1000	Lilly Drogerie	199,99 Din.
Palmolive Almond dopuna	500	Lilly Drogerie	159,99 Din.
Valnea antibakterijski	500	Lilly Drogerie	165,99 Din.
Frosch Kinder	500	Lilly Drogerie	299,99 Din.
Clean People Happy People	475	Lilly Drogerie	189,99 Din.

- На основу података из претходне табеле уочено је да су производи у различитим паковањима, те да је потребно израчунати цену за сваки производ примењену на идентичну количину.
- Ученици VIII разреда су, користећи пропорције, израчунали цену свих производа за количину од 1000 ml.

  Пример задатка за прорачун цене за количину од 1000 ml за течни сапун *Clean People Happy People* у паковању од 475 ml:

  475 ml : 189,99 Din = 1000 ml : **X** Din

- Када су израчунали цене за количину од 1000 ml ученици су допунили претходну табелу, а затим је одштампали за даљу анализу.

Назив производа	Количина (ml)	Добављач	Цена	Цена за 1000ml
Simons	500	Трговина Ђукић	175,00 Din.	**350,00 Din.**
Dobro	500	Трговина Ђукић	102,00 Din.	**204,00 Din.**
Fresh Sensitive	500	Трговина Ђукић	128,00 Din.	**256,00 Din.**
Hera Sensitive	500	Трговина Ђукић	163,00 Din.	**326,00 Din.**
Afrodita	300	Трговина Ђукић	225,00 Din.	**750,00 Din.**
Palmolive	300	Трговина Ђукић	203,00 Din.	**676,67 Din.**
Fresh Aloe Vera	1000	Трговина Ђукић	273,00 Din.	**273,00 Din.**
Palmolive	750	Трговина Ђукић	268,00 Din.	**357,33 Din.**
Palmolive jasmin pena	250	Lilly Drogerie	385,99 Din.	**1.543,96 Din.**
Vivian gray wild flover	250	Lilly Drogerie	449,99 Din.	**1.799,96 Din.**
Genera Vanila	1000	Lilly Drogerie	319,99 Din.	**319,99 Din.**
Still Micellar Nutritive	280	Lilly Drogerie	219,99 Din.	**785,68 Din.**
Vidal badem	300	Lilly Drogerie	185,99 Din.	**619,97 Din.**
Vidal badem dopuna	500	Lilly Drogerie	209,99 Din.	**419,98 Din.**
Afrodita Jasmin&Magnolia	300	Lilly Drogerie	249,99 Din.	**833,30 Din.**
Palmolive Minions	300	Lilly Drogerie	269,99 Din.	**899,97 Din.**
Creightons Vanila	500	Lilly Drogerie	279,99 Din.	**559,98 Din.**
Palmolive Milk&Honey dopuna	1000	Lilly Drogerie	285,99 Din.	**285,99 Din.**
Dr Plant Classic antibakterijski	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.	**269,99 Din.**
Dr Plant Aloe Vera	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.	**269,99 Din.**
Fa Nutri Skin	250	Lilly Drogerie	185,99 Din.	**743,96 Din.**
Fa Honey Creme	250	Lilly Drogerie	185,99 Din.	**743,96 Din.**
Valnea Fresh	1000	Lilly Drogerie	199,99 Din.	**199,99 Din.**
Palmolive Almond dopuna	500	Lilly Drogerie	159,99 Din.	**319,98 Din.**
Valnea antibakterijski	500	Lilly Drogerie	165,99 Din.	**331,98 Din.**
Frosch Kinder	500	Lilly Drogerie	299,99 Din.	**599,98 Din.**
Clean People Happy People	475	Lilly Drogerie	189,99 Din.	**399,98 Din.**

- Ученици V разреда су на основу добијене табеле издвојили 5 производа са најповољнијом ценом, а затим их поређали у растућем поретку.

- На основу претходног, урађена је табела за 5 производа са најповољнијом ценом за количину од 1000 ml.

Ред. бр.	Назив производа	Количина (ml)	Добављач	Цена	Цена за 1000ml
1.	Valnea Fresh	1000	Lilly Drogerie	199,99 Din.	**199,99 Din.**
2.	Dobro	500	Трговина Ђукић	102,00 Din.	**204,00 Din.**
3.	Fresh Sensitive	500	Трговина Ђукић	128,00 Din.	**256,00 Din.**
4.	Dr Plant Classic antibakterijski	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.	**269,99 Din.**
5.	Dr Plant Aloe Vera	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.	**269,99 Din.**

- Од техничке службе школе ученици су дошли до податка да је потребна количина течног сапуна на месечном нивоу 60 литара.
- Ученици V разреда су, на основу потребних количина течног сапуна на месечном нивоу, израчунали потребна средства за издвајање на основу цена за првих 5 најповољнијих понуда из претходне табеле.

Пример задатка за израчунавање цене за количину од 60 литара:

цена производа за 1 литар X 60 литара = цена на месечном нивоу

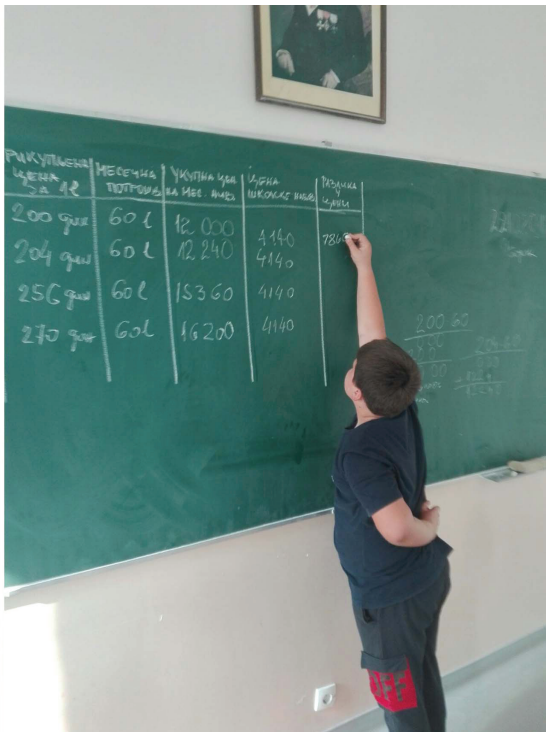

- Након прорачуна цене на месечнном нивоу ученици су ове податке приказали табеларно.

Ред. бр.	Назив производа	Количина (ml)	Добављач	Цена	Цена за 1000ml	Цена на месечном нивоу
1.	Valnea Fresh	1000	Lilly Drogerie	199,99 Din.	199,99 Din.	**11.999,40 Din.**
2.	Dobro	500	Трговина Ђукић	102,00 Din.	204,00 Din.	**12.240,00 Din.**
3.	Fresh Sensitive	500	Трговина Ђукић	128,00 Din.	256,00 Din.	**15.360,00 Din.**
4.	Dr Plant Classic antibakterijsk	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.	269,99 Din.	**16.199,40 Din.**
5.	Dr Plant Aloe Vera	1000	Lilly Drogerie	269,99 Din.	269,99 Din.	**16.199,40 Din.**

- Закључено је да је најповољније купити течни сапун Valnea fresh у Lilly drogerie за 11.999,40 динара.

3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА

- Ученици су на часовима Информатике и рачунарства израдили презентацију у програму Microsoft Power Point, где су приказане све претходне табеле са добијеним резултатима, као и фотографије са часова на којим је реализован пројекат.
- Предлог 5 најповољнијих места за куповину течног сапуна за потребе школе је предат рачуноводству школе. Ученицима је тада приказана копија рачуна-отпремнице из службе за књиговодство која се односи на набавну цену течног сапуна за потребе школе и дата објашњења неких појмова (рабат, ПДВ, трошкови транспорта...).
- Презентација је приказана свим ученицима, наставницима и родитељима.

4. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

- Родитељи су подржали идеју пројекта и сматрају да је то прави пут оспособљавања за мудро трошење новца.

5. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

- Кроз прикупљање цена течног сапуна у продавницама Коцељева, остварена је сарадња са локалном заједницом. Трговци су били љубазни и радо су помагали ученицима.

6. ЕВАЛУАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Ученици су кроз пројекат стекли основе из послова претраге и набавке производа са најповољнијом ценом и прорачуном потрошње за одређени временски период.
- Тим сматра да је пројекат успешно реализован и да су ученици приступили пројекту са великом пажњом и заинтересованошћу.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

VISA

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА